

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska ledaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

SCOVENECE

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni.

Podružnica: Novo mesto.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Velika obkoljevalna bitka vzhodno od Kijeva

Ogromne sovjetske izgube - Dosedanje nemške izgube na vzhodu

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni štab, 19. septembra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Koncentrični napadi armadnih skupin generalnega feldmaršala von Rundstedta in generalnega feldmaršala von Boeka so privedli do nove ogromne obkoljevalne bitke, kakor je bilo objavljeno s posebnim uradnim poročilom. V zvezi s bitko pri Gomelu so velike sile prodrle do gornjega in spodnjega toka reke Desne, da bi se izsilil prehod čez reko. Odtod se je nadaljeval napad proti jugu, da bi se dosegle armade, ki so se ob Dnjepru pri Kremenjuku na 120 km široki fronti na obeh straneh Dnjepra vojskovali. Od 13. septembra se je združitev teh sil 200 km vzhodno od Kijeva izvedla. V popolnem teku je uničenih štiri sovjetskih armad, ki so tod obkoljene, pri tem pa so odlično sodelovale letalske sile generalnega polkovnika Löhra in generalnega feldmaršala Kesselringa.

Bojna letala so v noči na 19. september napadla Moskvo in pristanišče Odeso z dobrim uspehom. Izbruhnilo je mnogo požarov.

Na vzhodni obali Anglije so bojna letala bombardirala mnogo vojaško važnih naprav.

Sovražni poskusi, da bi večeraj popoldne priletel na Nizozemsko na zasedeno ozemlje, so s ponosrečili in so lovska letala, protiletalsko topništvo in minolovci sestrelili 20 angleških letal, med temi štiri bombnike.

Sovražnik ni niti podnevi niti ponoči priletel nad nemško ozemlje.

Dosedanje sovjetske izgube na ujetem moštvu znašajo nad 1,8 milijona mož. Število mrtvih je vsaj tako veliko, če ne še večje.

Sovražnik skuša pretiravati nemške žrtve. Dejavnost pa znašajo po točnih ugotovitvah nemške žrtve od 22. junija do 31. avgusta 1941 pri armadi (vključno SS) 84.354 mrtvih, 292.690 ranjenih, 8.378 pogrešanih.

Letalstvo je na vzhodu do 31. avgusta izgubilo samo en del svoje mesečne proizvodnje in sicer 725 letal.

Pred vrati Kijeva

Vichy, 19. sept. as. DNB poroča, da je iz Moskve prišla v Vichy brzobjavka, da so v Moskvi uradno izjavljali, da so nemške čete pred vratmi Kijeva.

Finske čete zasedle Rukajaervi

Helsinki, 19. sept. as. Finske čete prodirajo naprej in so zasedle utrjeno postojanko Rukajaervi, ki je nad 150 km vzhodno od stare meje. To mesto so zasedli po hudih bojih. Finci so zajeli mnogo ujetnikov, med njimi tudi več višjih častnikov. Tudi mnogo plena so dobili v svoje roke.

Uspehi finskega letalstva

Helsinki, 19. sept. as. V zadnjih 24 urah je finško letalstvo zbralo vse svoje sile nad Karelijo in nad Karelijsko ožino. Deset sovjetskih letal je bilo sestreljenih in sicer sedem med letalskimi boji. Finski lovci so nad reko Sivaeri sestrelili 14 ruskih lovcev. Med ostalimi letalskimi boji so finska letala hudo poškodovala deset sovjetskih letal. Finsko protiletalsko topništvo je sestrelilo velik sovjetski bombnik.

Letalski boji nad Odeso

Bukarešta, 19. sept. as. Iz pristojnega vira se je izvedelo, da so 14. septembra romunski lovci

Rooseveltovo hujskanje v Južni Ameriki

Berlin, 19. sept. lp. Iz Chileja v Južni Ameriki prihajajo poročila, da je policija tamkaj zaprla 30 nemških državljanov. V Berlinu izjavljajo, da gre pri tem seveda zopet za gonjo proti neki speti koloniji, ta gonja pa sloni na propagandi iz Severne Amerike, kajti Združene države hočejo na vsak način motiti odnose med latinsko Ameriko in Nemčijo. Organizatorji te gonje proti Nemčiji sede v Washingtonu. V državah Južne Amerike namestitev ustvariti tako ozačuje, da bi bilo nemogoče trgovanje med Nemčijo in latinsko Ameriko. Za vsako ceno se hoče Nemcem vzeti dobro ime, pri tem ovirati gospodarski in kulturni razvoj latinskih narodov v stiku z nemškim narodom.

Nemška vlada spremlja vse te dogodke zelo pozorno. Tako so v Nemčiji te dni zaprli nekaj čilskih državljanov, ki so imeli zelo sumljive zveze in opravke.

V Berlinu te dni tudi izjavljajo, da nemška vlada ni bila proti temu, da bi se s posredovanjem Rdečega križa pošiljal živeč grškemu prebivalstvu. Ta živeč bo s posredovanjem te mednarodne organizacije prihajal v Grčijo čez Turčijo. V Berlinu pa opozarjajo na čudno izjemo, ki jo je za dovoz hrane v Grčijo v tem primeru napravila angleška vlada.

V Berlinu se je tudi izvedelo, da je iz New Yorka odplul v spremstvu ameriških vojnih ladij prvi veliki konvoj proti Islandiji. Do Islandije bodo konvoj spremljale ameriške vojne ladje, od tam pa v Anglijo angleške vojne ladje. Istočasno pa se je izvedelo, da so ameriške vojne ladje zabele zaledovati neko nemško vojno ladjo blizu otočja Galapagos.

Stockholm, 19. sept. AS. Londonski dopisnik »Afton bladet« poroča svojemu listu, da je ameriško brodoge dobio nalogo, da preišče tudi vo-

sestrelili devet sovjetskih letal. Med letalskimi boji nad Odeso pa so dne 15. septembra romunski lovci sestrelili devet sovražnih lovskih letal.

Nemške čete so zasedle veliko industrijsko središče

Berlin, 19. sept. AS. Pri svojem hitrem prodiranju so nemške čete zasedle veliko sovjetsko industrijsko središče. Nemške čete so to središče zasedle tako hitro, da sovjetski oddelki tovarne in industrijskih naprav niso mogli več razdejati. Vse tovarne, vse električne centrale in vsi glavni stroji so bili podminirani. V tovarnah je zaposlenih 35.000 delavcev. Delavska stanovanja so bila v silno slabem stanju in nemške oblasti so takoj storile vse, da so stanovanja in delavske hiše preuredile tako, da so delavci lahko takoj nadaljevali z delom.

Umik sovjetskih divizij v Ukrajini

Berlin, 19. sept. AS. Nemška letala silovito napadajo ruske divizije v Ukrajini in lahko se reče, da jih s svojimi napadi kratkomalo desetkujejo. Napadi na divizije maršala Budjenija so tako siloviti, da zmeda med sovjetskimi oddelki vedno bolj narašča. Povsod se oddelki maršala Budjenija umikajo. Na vsem ogromnem ozemlju pa nemški tankovski oddelki brez posledka zasledujejo sovražnika na umiku.

Ponovni napadi na sovjetske ladje

Berlin, 19. sept. AS. Večraj so nemška letala znova napadla sovjetska pomorska oporišča ob Črnem morju. Strmoglavka letala so potopila 10.000 tonsko sovjetsko ladjo. Neki drugi parnik s 6000 tonami pa so bombe tako poškodovale, da je obležal in se nagnil na stran.

Japonska bo slovesno proslavila obletnico pogodbe o trojni zvezi

Tokio, 19. sept. lp. Na Japonskem se bodo začele dne 24. septembra velike proslave, ki bodo trajale 5 dni. Vse te proslave bodo veljale prvi obletnici pogodbe o trojni zvezi. Trojna zveza med Nemčijo, Italijo in Japonsko je bila podpisana 27. septembra 1940.

Glavna proslava se bo v Tokiju vršila v veliki dvorani palače Hibija, in sicer pod pokroviteljstvom Zveze za razvoj vzhodne Azije. Prav tako bodo v Tokiju priredili velik banket, dne 29. septembra pa bo zunanjni minister Toyoda

priredil slavnostno večerjo, ki se je bosta udeležila nemški in italijanski veleposlanik. Po vseh japonskih mestih bodo te dni velika slavnostna zborovanja, kinematografske prireditve, koncerti in druge ljudske prireditve.

Japonski listi se v današnjih uvodnikih spominjajo desete obletnice pohoda japonskih čet v Mandžurijo. Listi pravijo, da se je mandžursko podjetje za Japonsko zelo ugodno zaključilo in tudi sedaj se nahaja japonska vlada na zelo srečni poti za blagor japonskega ljudstva.

Italija in Nemčija trdno podpirata Bolgarijo

Sofija, 19. sept. AS. Bolgarski listi objavljajo obširna poročila iz Rima in iz Berlina. V teh poročilih poudarjajo, da izkazuje obdržavi Osi veliko prijateljstvo do Bolgarije, ko jo podpirata proti neopravičenim očitkom s strani sovjetske vlade.

V vseh teh vprašanjih je stališče bolgarske vlade trdno in odločno in bolgarski dnevnik »Utro« piše, da sloni politika bolgarske vlade popolnoma na spoštovanju načel mednarodne

ga prava. Politika bolgarske vlade je zelo jasna in odločna. To politiko more obsojati in spreminjati samo tisti, ki želi za vsako ceno spreminjati njen mednarodni položaj.

Sofija, 19. sept. AS. Bolgarski tisk še vedno odločno zavrača sovjetski poskus vmešavanja v bolgarske notranje zadeve. »Dnes« piše, da že 20 let sovjetska Rusija poskuša uničiti Bolgarijo, ko pošlja v Bolgarijo razne teroriste. Ta politika proti Bolgariji se je popolnoma izkazala, ko je sovjetska Rusija sklenila prijateljsko pogodbo z bivšo Jugoslavijo, to pogodbo pa je Rusija sklenila z Jugoslavijo zato, da bi preprečila osvoboditev Bolgarov izpod srbskega jarma. Sovjetska Rusija je nadaljevala to svojo politiko in je danes zaveznica Anglije, Angleži pa groze Bolgariji, da jo bodo razbili. Samo nevedneži lahko vpoštevajo sovjetski protest, kajti samo ti bi lahko verjeli, da so nemške čete v Bolgariji zato, da bodo šle pred Moskvo.

Ameriške vojne ladje iščejo tuje podmornice pri Panamskem kanalu

Stockholm, 19. sept. AS. Dopisnik lista »Aftonbladet« poroča iz Londona svojemu listu, da je ameriški mornariški minister Knox ukazal vojnemu ladjevju, da naj išče tuje podmornice tudi v vodah pri Panamskem kanalu.

Smrtna nesreča šefa romunskega generalnega štaba

Budimpešta, 19. sept. AS. Šef generalnega štaba rumunske vojske, general Joanciu je postal večeraj zjutraj žrtev nesreče na ukrajinski fronti. Na povratku z letalskega ogleda nad prvimi črtami je ob izstopu iz letala, hoteč hitro poročati navzočemu maršalu Antonescu, po neprevidnosti prišel preblizu propelerja, ki se je še vrtel. Zato je dobil tako močen udarec po glavi, da je izdihnil v nekaj minutah. Njegova smrt je vzbudila v državi globoko sočutje in splošno žalovanje. General je bil znan zaradi svojih izrednih vojaških sposobnosti in je še mlad postal šef generalnega štaba. Nedavno ga je odlikoval Hitler z železnim križem II. razreda

Graditelj sovjetskih utrd ujet

Berlin, 19. sept. AS. Vojni dopisnik nemškega poročevalskega urada poroča, da so na vzhodnem bojišču nemške čete zajele načelnika sovjetskega oddelka za gradbo utrd, majorja Pavla Čistova. Njemu je Stalin ukazal zgraditi utrbe ob reki Desni do izliva v reko Dnjeper. Za gradnjo teh utrd mu je dal na razpolago milijon mož in ta obrambna črta bi morala biti gotova do 1. oktobra. Majorja Čistova so nemške čete ujele med njegovim nadzorstvenim potovanjem. Sovjetsko poveljstvo ni vedelo, da so nemške čete že teden dni v bližini tega odseka. Major Čistov je izjavil, da je bilo nemško bombardiranje izredno silovito in da so nemška letala zlasti močno bombardirala tovarne, kjer grade sovjetske tanke.

Vojno poročilo štev. 472

Odbit sovražni napad pri Uolkefitu

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Severna Afrika: Na kopnem bojišču ničesar posebnega.

Novi letalski poleti angleških letal na Benghazi in Tripolis. Poleg večeraj omenjene letala so naši trgovski parniki na morju

sestrelili še dve sovražni letali.

Vzhodna Afrika: Sovražnik je v zaščiti goste megle skušal napasti prednje postojanke v odseku Uolkefit. Odločen protinapad naših čet in uspešen poseg topništva je pognal v beg sovražnika, ki je pustil na bojišču mnogo mrtvih.

Perzija zopet priborila svojo avtonomijo. Dasi noben list ne omenja, kako se bo to zgodilo, vendar nikdo ne poudarja lojalnosti angleških izjav do Perzije.

Voina na zahodu

Berlin, 19. sept. AS. Iz nemškega pristojnega vira se je izvedelo, da so v noči na 18. september samo skromne angleške sile priletele nad jugozahodno Nemčijo. Letala so metala nekaj bomb na razne kraje, bombe pa niso napravile nobene posebne škode.

Kopenhagen, 19. sept. AS. Angleška letala so napadla z bombami dansko ribiško ladjo in so z ognjem iz strojne obisjala ladjo. Napad se je zgodil na Severnem morju. Ladja se je potopila.

Berlin, 19. sept. AS. Kakor objavlja nemška uradna agencija, je angleško letalstvo dne 18. septembra izgubilo 16 letal in sicer 3 bombnike ter 13 lovcev. Ta letala so sestrelili nemški lovci. Angleška letala so hotela izvesti polet nad francosko ozemlje.

Berlin, 19. sept. AS. Nemško protiletalsko topništvo je sestrelilo v pretekli noči dvomotorni sovražni bombnik. Od šest članov posadke se jih je troje ubilo, troje pa jih je bilo zaletih.

Zaskrbljenost pred novimi bombardiranj Londona

Stockholm, 19. sep. lp. Londonski dopisnik lista »Svenska Dagbladet« poroča, da je »Times« objavil članek, v katerem svari londonsko prebivalstvo pred slehernim optimizmom, kajti letalski napadi na Anglijo in London se lahko prav kmalu povečajo. Angleški vladni krogi so dejansko zaskrbljeni zaradi bližnjega povečane bombardiranja Anglije. »Times« piše, da je izven dvoma, da bo nemško letalstvo prav kmalu začelo z vsemi silami, ki mu bodo na razpolago, bombardirati razne naprave v Angliji.

Marcel Cachin v Ječi

Pariz, 19. sept. V Rennesu so zaprli bivšega komunističnega senatorja in bivšega glavnega urednika komunističnega dnevnika »Humanite«. Cachin je vedno spadal med voditelje komunizma.

Draginja v Švicl

Bern, 19. sept. as. Znova so se dvignila cene mleku, evrovemu maslu in siru.

Mongolski zaklad ni izginil

Carigrad, 19. sept. AS. Veliko razburjenje je zavladalo v teheranski zbornici, ko je eden izmed poslancev povedal, da je neznankam izginil zgodovinski zaklad iz palače Guluston. Gre za enega največjih zakladov na svetu, ki je med drugim obsegal starodavni prestol mongolskih vojvod, ki ga je Nadir-šah ugrabil ob priliki svojega udara v Indijo. Prestol je iz čistega zlata in posejan s smaragdmi, rubini, safiri in kakor oreh velikimi briljanti. Javnost je šele pomirila izjava finančnega ministra, ki je izjavil, da je zaklad bil prenešen v narodno banko, zaradi popravil na palači Guluston.

Perzijski šah je zbežal

Ankara, 19. sept. AS. Poročila, ki prihajajo iz Teherana slikajo položaj kot popolnoma nejasen. Prav nič se ne ve, kam je zbežal odstopiški šah Riza Pahlevi. Spočetka so mislili, da hoče iti v Isfahan, ki je od Angležev zaseden, a pozneje je krenil v neko drugo smer.

Novi šah, to je sin prejšnjega, je že prisegel na ustavo pred parlamentom. V svojem govoru je mladi šah izpovedal, da hoče vladati po demokratičnih načelih.

Nemški poslanik je sklenil, da ostane pri nemški naselbini, ki je internirana. V Teheranu vlada tudi veliko zanimanje za usodo jeruzalemskega velikega Muftija, ki je znan kot velik nesprotnik Angležev in se je v Teheranu skrival v japonskem poslanstvu. Angleži so ga sedaj ujele, še preden je mogel doseči perzijsko mejo.

Turčija obžaluje usodo Perzije

Carigrad, 19. sept. as. Iz Ankare poročajo, da turški vladni krogi zelo pozorno spremljajo dogodke, ki se razvijajo v Perziji, kjer Rusija in Anglija skušata zatreti zadnje sledove neodvisnosti te države in se polastiti vseh gospodarskih virov. Vse turško javno mnenje iskreno obžaluje usodo Perzije. Mnogo turških listov izraža upanje, da si bo

Predpisi za izvoz lesa

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291; na podstavi čl. 1. kr. ukaza z dne 7. junija 1941-XIX, št. 545 v zvezi s čl. 6. kr. ukaza z dne 7. maja 1941-XIX, št. 452 in členom 6. Ducejevega razglasa z dne 17. maja 1941-XIX, glede na svoje navedbe z dne 7. maja 1941-XIX, št. 16, 4. junija 1941-XIX, št. 39, 25. junija 1941-XIX, št. 53 in 30. junija 1941-XIX, št. 73 in 74 in smatrajoč za nujno potrebno urediti izvoz lesa ob upoštevanju potreb za oskrbo Ljubljanske pokrajine,

odreja:

Čl. 1. Z dnem izdaje te naredbe se ukinja naredba z dne 30. julija 1941-XIX, št. 73 in se vzpostavlja enotna ureditev izvoza drv in celuloznega in taninskega leta. Zato se razveljavljajo potrdila o izvozu, izdana doslej po drugem odst. čl. 2. naredbe z dne 7. maja 1941-XIX, št. 16. Prizadete stranke smejo zahtevati do vstetega 30. novembra 1941-XIX pri carinskem ravnateljstvu povračilo kontrolne pristojbine, ki so jo plačale po naredbah z dne 26. junija 1941-XIX, št. 54 in dne 30. julija 1941-XIX, št. 74.

Čl. 2. Dokler se ne izčrpa kontingent, ki se je dovolil za izvoz ob upoštevanju nujnosti, da se zagotovijo kritje potreb pokrajine, sme carinsko ravnateljstvo izdajati nova potrdila o izvozu za izvoz blaga iz prednjega člena na ozemlje italijansko-albanske carinske zveze.

Potrdila, ki bi se ne izkoristila do vstetega 31. decembra 1941-XIX, prenehajo veljati; ostane pa strankam pravica do povračila kontrolnih pristojbin, plačanih nanj.

Čl. 3. Carinsko ravnateljstvo izdaja potrdila o izvozu iz prednjega člena na podstavi potrdil o izvozu blaga, ki jih je že izdala ali jih še izdaja Zbornica za TOI v Ljubljani in na podstavi posebnega pooblastila, ki ga sme izdati ta zbornica v okviru za izvoz razpoložljive množice, ko je ugotovila, da so splošni pogoji iz sledečega člena in po razdelilnem načrtu iz čl. 6.

Čl. 4. Zbornica za TOI v Ljubljani sme izdati v prednjem členu omenjena posebna pooblastila za ne več ko 50% množine drv ter celuloznega in taninskega leta, ki je bila na dan uveljavitve te naredbe s pravnimi pogodbami za izvoz prodana oziroma kupljena, ob pogojih:

a) da je les že posekan,

b) da je najmanj 50% količin iz prednje črke že odstopljenih in dejansko izvoženih tvrdkam, ki jih je označila Zbornica za TOI v Ljubljani in ki jim je poverjena zagotovitev oskrbe za domačo potrošnjo, po prodajnih in izvoznih pogojih, določenih v veljačem maksimalnem ceniku.

Zbornica za TOI sme glede na nujnost, da se krije domača potrošnja, določiti, da se veže posebno izvozno dovolilo za celulozno ali taninski les na oddajo in izročitev ustrezne množine drv.

Čl. 5. Da morejo pridobiti nova potrdila o izvozu po prednjem členu, morajo prijavitelji interese do vstetega dne 22. sept. 1941-XIX Zbornici za TOI v Ljubljani vse kupnoprodatne ali dobavne pogodbe za izvoz pokrajine, ki so bile sklenjene pred dnem, ko stopi ta nar. v veljavo.

Prijave morajo vsebovati navedbo splošnih podatkov in bivališča prodajalca in kupca ter za vsako pošiljko:

- a) kakovost in količino, izraženo v stotih,
- b) kraj, kjer se je les proizvedel,
- c) kraj, kjer leži posekan, navažen ali zložen,
- d) postajo, kjer naj se les naloži,
- e) dokožni namembni kraj.

Prijavi je treba priložiti dokazilne listine.

Čl. 6. Brž ko se zbere vse prijave iz prednjega člena, in se preskusi njih točnost tako glede sklenitve pogodbe kakor tudi o dejanskem obstoju in zalogi blaga, izdela Zbornica za TOI, ko je zasliala ravnateljstvo drž. gozdov in poveljništvo drž. gozdne milice v Ljubljani, ustrezno v mejah in po pogojih iz prednjih členov razdelilni načrt, upoštevač oči pravico porazdelitev.

Čl. 7. Do vstetega 22. sept. 1941-XIX morajo trgovske tvrdke Ljubljanske pokrajine, ki so navadno zalagale domačo porabo in ki bi želele, da se jim nakaže količine iz črke b) čl. 4, vložiti prošnjo pri Zbornici za TOI v Ljubljani, v kateri morajo navesti:

- a) količine lesa, ki so jih dobavile za domačo porabo v času od 1. avg. 1940-XIX do 31. marca 1941-XIX,
- b) zaloge na dan 30. sept. 1941-XIX po sklenjenih nabavah in dodatnih količinah, določene za že sklenjene dobave, ki naj se prevzamejo do vstetega 31. marca 1942-XIX,
- c) koliko so prodale na domačem trgu od 1. avg. 1941-XIX dalje, pri čemer morajo natančno navesti količine, ki so jih že izročile, in količine, ki jih še morajo izročiti po že prevzetih obveznostih do vstetega 31. marca 1942-XIX,
- d) količine in morda tudi kakovost, za katere prosijo nakazila,
- e) skladišča in zbirališča, kjer mislijo zbrati njim odkazane množine,
- f) svojo finančno zmogljivost za gotovinski plačilo nakazanih količin lesa.

Prijavam se morajo priložiti listine, ki dokazujejo resničnost izjav iz prednjih črk.

Čl. 8. Zbornica za TOI izdela po oceni okoliščin načrt o porazdelitvi med vse ali nekatere tvrdke iz prednjega člena; načrt naj upošteva krajevna nahajališča blaga, ki naj se nakaže, in potrebe domače porabe, strokovno in trgovsko opremljenost prosečih tvrdk in njih gospodarsko zmogljivost.

Pri nakazovanju so izključene tvrdke, ki se bavijo z izvozno trgovino, razen če se zavežejo, da to opuste za vso dobo, dokler je ta naredba v veljavi. V tem primeru morajo pridržati za domačo porabo sorazmerno množino, ki jo glede na prej sklenjene prodajne pogodbe za izvoz določi Zbornica za TOI v Ljubljani.

Čl. 9. Po prednjem členu pooblaščen tvrdke morajo voditi prejemni in oddajni vpisnik, ki ga pred uporabo potrdi Zbornica za TOI in v kateri se morajo dnevno vpisati za vsako kakovostno vrsto količine blaga, nabavljenega na svobodnem trgu ali iz obvezne oddaje po čl. 4. te naredbe, kakor tudi za porabo v Ljubljanski pokrajini oddane količine.

Poleg morajo voditi dvoje knjižice prometnih listov z jukstami, eno za nabave in drugo za dobave, zaporedno oštevilčenih in vsak list potrjen pred uporabo po Zbornici za TOI.

V prvo se morajo zapisovati vse količine, dobljene z nakupom bodisi na svobodnem trgu, bodisi iz obvezne oddaje, del pa, ki se odrga, se mora izročiti oddajniku. V drugo se morajo zapisovati vse opravljene dobave.

Vsak prometni list mora izkazovati tako v obdržanem kakor odtrganem delu splošne podatke oddajnika oziroma prevzemnika, njegovo bivališče, kakovost in količino prejetega ali oddanega lesa in dan prejema ali dobave.

Čl. 10. Pooblaščenim tvrdkam se prepoveduje oddajanje blaga zaradi izvoza drugim tvrdkam, ki se bavijo z izvozno trgovino ali ustanovam in zasebnikom.

Pooblaščen tvrdke so mimo tega dolžne dati prednost pri dobavah ustanovam ali zasebnikom, označenim po Zbornici za TOI in izvrševati vse druge predpise, ki jih izda ta Zbornica glede ureditve porazdeljevanja porabnikom.

Čl. 11. Ko se izdelajo razdelilni načrti za izvoz in za domačo porabo iz čl. 6. in 8. te naredbe, določi Zbornica za TOI v Ljubljani na podstavi posamezne izvozne prošnje pooblaščen tvrdko, kateri naj se odda blago po črki b) člena 4., pri čemer natančneje določi ustrezno množino do najmanj 50%, nakar izda, ko se ji predloži nabavnica, ki jo je odrgala pooblaščen oddajna tvrdka, kakor je predpisano v tretjem odstavku čl. 9., v dokaz opravljene dobave, posebno, v istem členu omenjeno pooblastilo.

Čl. 12. Določbe v naredbah z dne 26. junija 1941-XIX, št. 54 in z dne 30. julija 1941-XIX, št. 74 o plačevanju kontrolne pristojbine, se v ničemer ne spreminjajo.

Čl. 13. Če dejanje ni huje kaznivo, se kaznuje v denarju od 1000 do 5000 lir in v hujših primerih tudi z zaporom od treh do šestih mesecev:

- a) kdor koli vložil v namene iz čl. 5. in 7. te naredbe tamkaj zahtevano prijavo z neresničnimi navedbami glede tam zahtevanih podatkov,
- b) lastniki tvrdk, ki ne splošni obveznosti, prevzete po drugem odstavku čl. 8., ali opravijo dobavo proti predpisom prvega odstavka čl. 10. ali ne izvršijo predpisov Zbornice za TOI iz drugega odstavka istega člena, nanašajočih se na prednost dobav za porabo v pokrajini ali vobče za ureditve porazdeljevanja.

Vpisniki prometne knjižice in posamezni listi iz njih, ki jih predpisuje čl. 9. te naredbe, imajo v smislu kazenskega zakona veljavo javne listine.

Kdor opusti vpis v prejemni in oddajni vpisnik ali ne spiše in odrga listka iz prometne knjižice, se kaznuje s kaznjajo za ponaredbo javne listine.

Čl. 14. Poleg kazni iz prednjega člena in nekvarno kazenskim odredbam zaradi morebitne prikrajše ali poskušane prikrajše kontrolne pristojbine iz čl. 5. naredbe z dne 26. jun. 1941-XIX, št. 54, se v vsakem primeru tako pošiljatelju ka-

Obiski pri sv. očetu

Rim, 19. sept. Skazalo se je, da je mogoče poenostaviti proceduro, ki omogoča sprejem vernikov pri sv. očetu. Poslej bo zadostovalo, da se bo dotični, ki bo hotel avdijenco pri sv. očetu, javil pri vratih pri bronastih vratih. Prosilec bo takoj vspremljen v urad papeževga hišnega mojstra. Tu bo ob navzočnosti tajnika dobil listek, s katerim mu bo dovoljena avdijenca pri papežu. V omenjenem uradu bodo od njega vzeli samo najpotrebnejše podatke.

Največji Marijin kip

Lyon, 19. sept. Francoski kipar Serraz je izdelal ogromen kip Naše Gospe Presvetege Srca iz cementa in belega peska. Kip stoji v kraju Ma-

Italijanščina brez učitelja

O telesni kulturi.

Za telesno kulturo (la cultura fisica) skrbimo s telovadbo (la gimnastica) in sportom (lo sport, mn. gli sporti).

Telovadna vaja — l'esercizio ginnastico, prosta vaja (gib) — la flessione, dihalne vaje — la ginnastica respiratoria.

Orodje — l'attrezzo: krogi — gli anelli, drog — la sbarra (fissa), bradija — le parallele, konj — il cavallo, trapez — iz trapezio.

Atletika — l'atletismo, trening — l'allenamento. Skok v daljavo (v višino) — il salto in lungo (in alto), skok s palico — il salto con l'asta. Tek — la corsa, met diska (kladiva, kopja) — il lancio del disco (del martello, del giavellotto).

Med najbolj razširjenimi sportnimi panogami je nogomet (il calcio). Prvenstvena tekma — una partita di campionato, prvenstveno moštvo — la squadra campione. Vrata — il portiere, dva branilca — due terzini, tri zveze — tre mediani, pet napadalcev — cinque avanti (srednji napadalec — il centro avanti, prvo desno krilo — il mezz'ala destro, drugo desno krilo — l'ala destra, prvo levo krilo — il mezz'ala sinistro, drugo levo krilo — l'ala sinistro). Vsak od teh igralcev ima določeno nalogo (il compito). Žoga — il pallone, vrata — la porta, gol — il goal. Sodnik (l'arbitro) piska (fischia). Polčas — il tempo (prvi polčas — il primo tempo). Rezultat — il risultato. 2:5 — due a cinque. Igrati proti soncu — giocare col sole in faccia. Stranski sodnik — il guardalinea.

Pla v anje (il nuoto) je pri nas tudi zelo razširjen sport. Plavati — nuotare, fare una nuotata. Kopalnice — lo stabilimento balneare, plavalni bazen — la piscina (la vasca natatoria). Kopalni mojster — il bagnino. Plavati na hrbtu (nazaj, pod vodo) — nuotare sul dorso (a ritroso, sott'acqua). Skok — il tuffo, odskočna deska — il trampolino. Zamah (pri plavanju) — la bracciata. Plavalni učitelj — il maestro di nuoto. Sposobil bi si rad plavalne hlačke (plavalni kostum) — vorrei noleggiarmi un paio di calzoncini (un costume di bagno). Plavalna čepica — una cuffia di gomma. Plavalna tekma — la gara natatoria.

kor tudi prejemniku blaga, ki se je v nasprotju z določbami te naredbe izvozilo ali poskušalo izvoziti, predpiše upravna denarna kazen v višini ne manj kot desetinke in ne več ko polovice vrednosti blaga po cenah, določenih v maksimalnem ceniku Ljubljanske pokrajine za prodajo na debelo franko postaja Ljubljana.

Enaka kazen se uporabi tudi zoper prevozno podjetje ali spediterja, ki je prevzel prevoz, ne da bi se bil prepračil, ali pošiljatev ustreza predpisom te naredbe.

V posebnega upoštevanja vrednih primerih in na predlog carinskega ravnateljstva more Visoki komisar upravno denarno kazen iz tega člena znižati na eno šestino.

Čl. 15. Upravne denarne kazni iz prednjega člena predpisuje po kratkem postopku in jih sproči prizadetim carinsko ravnateljstvo.

Zoper odločbo je dopustna v roku 15 dni po priobčilni pritožba na Visokega komisarja, ki odloči o njej dokončno.

Upravna denarna kazen iz prednjega člena, kakor tudi, če je izrečena, kazen iz čl. 5. naredbe z dne 26. junija 1941-XIX, št. 54 in stroški za prevoz zaplenjenega blaga na namembni kraj, se izterjajo iz cene z odstopljeno blago pooblaščen tvrdki, kateri ga je neposredno nakazalo carinsko ravnateljstvo po označbi Zbornice za TOI v Ljubljani. Celotni izkupični ostane zato do konca postopka iz tega člena pod zaporo v prid carinskega ravnateljstva Visokega komisariata.

Čl. 16. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v »Služb. listu« za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, 17. septembra 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Nič manj prijetno ni čolnarjenje (il canottaggio). — Voziti se s čolnom — vogare in barca, izlet s čolnom — una gita in barca. — Sandolina — il sandolino, sportni (dirkalni) čoln — l'imbarcazione da sport (da corsa). Veslo — il remo, veslač — il vogatore, sedež — il sedile, krmar — il timoniere. Udarec z veslom — la palata. Proti toku — contro corrente.

Pri nas gotovo najbolj priljubljeno je plavanje (l'alpinismo). Čeprav v še tako skromni obliki, je vednar skoraj vsak Slovenec planinec (l'alpinista). Izlet v hribe — una gita in montagna (vzpon) na goro — un'ascensione. — Oprava — l'equipaggiamento: kvetrovci — gli scarpioni (nakovanje — l'inchiostatura), cepin — la piccozza, vrz — la corda, čutara — la borraccia, nahrbtnik — il sacco, odeja — la coperta. — Ledenik — il ghiacciaio, snežišče — il nevaió, stena — la scialata, previs — lo strapiombo, kamin — il canalone, kamniti plaz — la frana, snežni plaz — la valanga, razpoka — il crepaccio, prepred (brezno) — l'abisso, greben — la cresta. Koča — il rifugio.

V tesni zvezi s planinstvom je zimski sport (gli sport invernali). — Smučarstvo — lo sciismo, smučar — lo sciatore, smučka — lo sci. Smučka postojanka — il centro sciistico. Skakalnica — il trampolino di salto. — Drsanje — il pattinaggio, drsati se — pattinare, drsalisče — il pattinatoio (la pista da pattinaggio), drsalca (praprava) — il pattino, drsalec — il pattinatore (ženska, ki se drsa — drsalca) — la pattinatrice. — Sani — la slitta, sankati se — slittare.

Berilo.

Imperativo spiccio.

Il maestro insegna i verbi.
— Vediamo, Micciàlli, se hai capito bene l'imperativo. Metti all'imperativo la proposizione: «Il soldato combatte per la patria.»
— Soldato, combatti per la patria!
— Bravo. E tu, Scricciolo, metteri all'imperativo questa proposizione: «Il cavallo tira la carrozza.»
Scricciolo pensa un poco, e poi, con un lampo negli occhi bricconi, risponde:
— Iiiti!

Gospodarstvo

Kmetijski stroji za Ljubljansko pokrajino. Kot znano, je doslej večina uvoza kmetijskih strojev za Ljubljansko pokrajino prišla iz Nemčije. Ker obstaja še nadalje velika potreba kmetijskih strojev, ki se je v zadnjih mesecih celo povečala, je poživljeno delovanje kmetijsko-strojnih združenj, katerih je v Ljubljanski pokrajini okoli 15. Kmetijska zbornica v Ljubljani sedaj proučuje možnosti večjih nakupov kmetijskih strojev v drugih italijanskih pokrajinah. (Stefani).

Italijanska družba za Crno goro. V Rimu je bila ustanovljena družba za preskrbo z živili in za zbiranje živil v Crni gori. Družba ima glavnic 300.000 lir, ki se lahko zviša na 3 milijone lir in se bo bavila z zbiranjem kmetijskih proizvodov v Crni gori, poleg tega pa tudi z razno trgovino s kmetijskimi proizvodi.

Srbskobolgarski plačilni promet. Srbska narodna banka sporoča, da znaša na osnovi srbskobolgarskega plačilnega sporazuma tečaj 100 levov 61 dinarjev. Računi v markah bodo preračunani po tečaju 20 din za marko. Plačilni promet velja samo za trgovski promet med Srbijo in Bolgarijo, obračunski promet pa bo opravljala centrala v Berlinu.

Registracija tvrdk v Macedoniji. Bolgarska oblastva so pozvala vse trgovce v Macedoniji, da predlože svoje stare obrtne liste podružnični sofijske industrijske in trgovske zbornice, ki bo v ta namen ustanovljena v Skoplju. Do srede avgusta je bilo predloženih 1894 prošelj, od teh je bilo bolgarskih tvrdk 1461, srbskih 196, 106 turških, 34 albanskih.

Cene v Bolgariji. Po podatkih dunajskega zavoda za proučevanje konjunktive so bile cene meseca junija na debelo v Bolgariji za 25,8% višje kot pred letom dni. Narastel je zelo uvoz, dočim je ostal izvoz na istem. Obtok plačilnih sredstev je bil junija letos za 336 milij. levov višji kot lani junija. Vloge so narasle za 19,1%, državni dohodki pa za 1 milijardo levov.

Obtok bankoveev na Madžarskem je znašal s koncem avgusta 1941 1,99 milijarde pengő napram 1,77 milijarde s koncem julija 1941.

Slaba letina v Kanadi. Kakor je sporočila kanadska vlada mednarodnemu kmetijskemu zavodu v Rimu, znaša letošnji pridelek pšenice v Kanadi 83,4 milij. met. stotov, dočim je znašal lani 150 milijonov. Letna ovsja je letos dala 55,2 (58,7), ječmena 26,4 (22,7) in rži 3,53 (3,55) milij. met. stotov.

Svetovna proizvodnja lanitala, ki je kot znano italijanska iznajdba in se izkorišča že od leta 1936, po družbi Snia Viscosa, je narasla od 1936 na 1937 od 136.000 na 281.000 ton, leta 1938. na 435.000 ton, 1939. na 492.000 ton in je lani dosegla 612.000 ton.

Ameriška letina pšenice znaša po poročilu gospodarske službe agencije Stefani 260,6 milij. met. stotov, dočim je znašala lani 222,273 milij. stotov. Pridelek koruze cenijo na 641,1 (lani 62,12) milijonov stotov, ovsna na 164 (179,35), ječmena na 75,34 in oljnatih semen na 8,1 (7,9) milij. met. stotov.

Iz Hrvaške

Zvišanje cen sladkorja na Hrvaškem. Cene sladkorja na Hrvaškem so po odredbi trgovinskega ministra zvišane za 5 kun. Tako bo znašala cena sladkorja v kockah 20,40, cena sipe pa 20,75 kune za kilogram. Zvišanje cen utemeljujejo z zvišanimi stroški proizvodnje in prevoza.

Cene oljnatih semen na Hrvaškem. Hrvaška vlada je odredila naslednje cene oljnatih semen: seme sončnice 500, seme soje 550, bučne koščice 650, konoplino seme 750, laneno seme 1000 in reinusovo seme 1000 kun za 100 kg prosto namembna postaja brez vreče.

Izplačilo bonov za zamenjavo na Hrvaškem. Dne 15. septembra je začela Hrvaška državna banka izplačevati bone, ki jih je izdajala svoječasno ob zamenjavi dinarjev v kune za zneske na 3000 dinarjev.

Nova delniška družba v Zagrebu. V Zagrebu je bila ustanovljena nova delniška družba za trgovino z drvmi in stavbnim gradivom z glavnic 1 milij. kun.

Grčija kupuje konje v Srbiji in na Hrvaškem. V Srbijo je prišla posebna grška komisija, ki bo potovala tudi naprej na Hrvaško. Komisija namerava kupiti 4000 konj za kmetijsko delo v Grčiji.

Izvoz češpelj iz Hrvaške cenijo, da bo letos dosegel 2000 vagonov.

Globoko potrta javljam v svojem in v imenu svojih otrok Vlašte poroč. Mihelič, Borisa in Milana vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da nas je nenadoma in nepričakovano zapustil za vedno naš predobri mož, oče, tast, brat, svak in stric, gospod

inž. Jan Hamrla

rudniški ravnatelj v Kočevju

Truplo nepozabnega pokojnika bo prepeljano v Ljubljano, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo, dne 21. septembra ob 3. uri popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Žalah na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Kočevje-Ljubljana, dne 19. septembra 1941.

Poldi Hamrlova.

Splošna bolnišnica dobi sodobno pralnico

Splošna bolnišnica v Ljubljani se zadnja leta ni borila samo z velikim pomanjkanjem prostora za bolnike, ampak tudi s pomanjkljivimi napravami, ki že zdaleka niso več odgovarjale tako zelo povečanemu obratu splošne bolnišnice. Eno najbolj perečih vprašanj je bilo že dolgo vrsto let pranje perila za bolnišnico in njene bolnike. Povprečno je prišlo skoraj vsak mesec v splošno bolnišnico do 3000 bolnikov. Za vse te je morala imeti bolnišnica vedno pripravljeno čisto osebno perilo in posteljnino. Tako veliko število bolnikov je seveda povzročilo, da so vsak teden čakale prave gore perila na pranje. Bolnišnica je sicer mogla prati perilo v svoji pralnici. Ta pa je bila stara in s svojimi premajhnimi in že izrabljenimi napravami zdaleka več ni bila kos potrebam. Načrti za zgraditev nove, sodobne in osrednje pralnice so bile že delj časa pripravljene in so le čakali na uresničitve.

Pred dobrim mesecem so bila dovoljena potrebna denarna sredstva za zgraditev pralnice. Veljala bo z vso potrebno opremo in strojnimi napravami 1.800.000 lir. Pred mesecem dni so bila tudi že oddana zidarska in betonska dela gradbenemu podjetju inž. Dukič iz Ljubljane. Podjetje je takoj začelo z delom in so danes zgrajeni že vsi betonski temelji za razmeroma obsežno stavbo, hkrati pa je del zgradbe že zgrajen do višine strehe. Za stavbišče je bilo izbrano prikladno mesto, ki leži ne daleč od splošne bolnišnice, in sicer ob Povšetovi ulici, ki gre med nekdanjo prisilno delavnico in mestno pristavo proti Kodeljevemu. Ker je med Ljubljano in Povšetovo ulico velik kompleks zemljišča ves deloma zazidan, deloma pa izkoriščen za vrtove in njive bolnišnice za duševne bolniki, ki je nastanjena v poslopju nekdanje prisilne delavnice, leži stavbišče nove pralnice na drugi strani Povšetove ceste kakor umobolnica. Je torej na isti strani kakor mestna pristava.

Moderna pralnica bo imela obliko črke T. Stala bo tako, da bo zgornja prečka črke T ob Povšetovi ulici, medtem ko bo srednji trakt segal daleč na dvorišče. Trakt ob Povšetovi ulici bo dolg 35 m in širok 10 m in tri četrt. Srednji trakt pa bo dolg 18 m in tri četrt, širok pa prav tako 10 m in tri četrt. Srednji trakt bo enonadstropen in bo v tej višini segal prav do ceste, medtem ko bosta ob Povšetovi ulici prizidana trakti prtilična. V srednjem traktu bo ob Povšetovi ulici najprej velika pralna dvorana, v kateri bodo postavljeni vsi potrebni stroji, kakor: stroji za mencejanje, ožemanje perila itd., v prtiličnem traktu bo ob Povšetovi ulici na eni strani poseben oddelek za namakanje perila, za desinfekcijo perila, sprejemnica perila in skladišče umazane perila. Na drugi strani pralnice bo garderoba za nameščence, nato pa stanovanje kurjača. V tem prtiličnem traktu bo tudi kotlarna, ugreznjena v zemljo, in skladišče premoga. Srednji in na dvorišče segajoči trakt bo imel v prtiličju za pralnico veliko dvorano: likalnico in sušilnico. Nato bo skladišče čistega perila, pisarna ter poseben oddelek za izdajo čistega perila. Končno bo v prtiličju še garaža za avto, ki bo razvažal perilo.

Srednji trakt, ki sega od ceste na dvorišče, je enonadstropen. Vendar sega pralnica skozi dve etaži. To je nujno potrebno, saj se mora pralnica, v kateri je vedno zelo vroče in kjer izhlapeva voda v velikih množinah, temeljito zrahliti. Zato je šele prvi dvoriščni trakt predeljen v dve etaži. Nad sušilnico, nad skladiščem čistega perila in

drugimi prtiličnimi prostori srednjega trakta so urejene lične spalnice in skupna jedilnica za nameščence pralnice. Srednji enonadstropni trakt bo visok do strehe 8 m, medtem ko bosta prtilična trakt imela običajno višino. Najvišja zgradba pri novi pralnici bo seveda 15 m visoki tovarniški dimnik ob kotlarni.

Streha nad pralnico bo navadna slemenska streha in bo krita z valovitim salonitom. Zunanost stavbe bo prav lična. Še posebej bodo povzdignila zunanost stavbe velika okna v pralnici. Gledala bodo na Povšetovo ulico in bodo v višini prtiličnega in drugega nadstropja ob vsej veliki steni pralnice, ki bo prav zaradi tega izredno svetla. Mnogo dela so dala vsa razsežna kanalizacijska dela, ki so pri takem obratu razumljiva sama po sebi.

Zgradba bo še pred zimo postavljena do vrha in jo bodo tudi še pravočasno pokrili, tako da kasno jesensko deževje in sneg poslopju ne bosta mogla škodovati. Nova pralnica bo imela mnogo večjo kapaciteto in bo zato z lahkoto zmogala pranje perila za splošno bolnišnico in bo deloma prala tudi lahko perilo za umobolnico. Popolna ureditve pralnice bo končana prihodnjo pomlad, narko bo že lahko začela z obratom. To bo z velikim veseljem pozdravila upr. bolnišnice, hkrati pa tudi vsi bolniki, ki se zatekajo v ljubljansko bolnišnico.

V nedeljo dva vlaka na Dolenjsko

Ljubljana, 19. septembra.

V nedeljo, 21. septembra sta bila zaradi velikega števila potnikov določena dva nova vlaka. Odhod vlaka iz Ljubljane je ob 7.15, dohod v Trebnje na Dolenjskem ob 9.43. Lokalni vlak do Rosalnice odhaja iz Ljubljane ob 8.10.

Odhod vlaka iz Trebnjega za povratek v Ljubljano je ob 18. uri in dospe v Ljubljano ob 19.50. Oba vlaka se bosta ustavljala na vseh postajah.

Sanitetna kolona v Dvoru pri Žužemberku

Iz Dvora pri Žužemberku nam pišejo: Dne 15. t. m. je obiskala našo prijazno vas sanitetna kolona. Kako zaželen je bil ta obisk za obširni dvorski okoliš, je pričal številni sprejem in pa izvršeni pregled. Sprejema se je udeležil poleg drugih predsednik občine in pa šolska mladina pod vodstvom šol. upraviteljice. Predsednik je pozdravil došle goste in jim želel dobrodošlico, učenka tukajšnje šole pa je po kratkem pozdravnem nagovoru izročila dobrodošlim gostom v dokaz otroške zahvale skromen šopek cvetja. K zdravniškemu pregledu je prišla velika množica otrok in odraslih ter je bilo izvršenih 1391 pregledov. — Pregledanim so nudili zdravniške nasvete zdravnik-specialist. Občina se najprilicneje zahvaljuje za ves trud gen. direktorju za ljudsko zdravje Eksk. Petragnaniju in pa direktorju sanitetne kolone za ljubljansko pokrajino Cav. dr. Duceju ter vsem gg. zdravnikom in sestram.

Sport

Stepišnik in Košir pred težko preizkušnjo

Po svojem zadnjem nastopu v Schiu sta se uvrstila slovenska atleta Košir in Stepišnik v elitno vrsto onih tekmovalcev, ki se bodo v nedeljo 21. t. m. pomerili na mednarodnem mitingu v Milanu.

»La Gazzeta dello Sport« piše o naših zastopnikih prav laskavo in objavlja tudi njihove slike. Italijanska javnost je informirana, da je Stepišnik večkratni balkanski prvak v metanju kladiva in da je zmožen tudi boljših rezultatov, kot jih je dosegel zadnje nedelje. Posebno zanimanje vlada za njegovo ponovno srečanje z italijanskim prvacom Taddijem. Če bo dobro razpoložen, bo zalučal kladivo čez 50 m, s tem pa bo imel najboljšo izgleda, da se plasira pred Taddijem, ki je dosegel zadnji rezultat 50,85 m. Kdor pozna resnega športnika inž. Stepišnika, ve, da se je za pomembno srečanje temeljito pripravil.

Medtem ko je Stepišnik že renomiran atlet, je mladi Košir šele na poti svojih uspehov. Komaj 21 let je star, vendar je že dvakrat dosegel jugoslovansko prvenstvo. Zadnje nedelje je zaostal le malo za znamenitim Lanzijem. Tokrat bo tekkel v družbi najhitrejših Italijanov, Madžarov in Švedov. Dobra glasovanja mu skoraj ne moremo obetati, verjetno pa je, da bo postal v teku na 1000 m najboljši čas svojega življenja.

Branko Žižek prvič med sobi enakimi

Sporod plavalne tekme v Rimu

Iz Rima poročajo, da vlada za prvi nastop slovenskih plavalcev v večnem mestu izredno zanimanje. Italijanska plavalna federacija je povabila vse pomembne in zaslužne prvake plavalnega športa v Rim, kjer imajo že teden dni skupni trening. Italijanskim asom so se pridružili včeraj še zastopniki ljubljanske pokrajine: Branko Žižek, Otmar Mihalek, Giril Pelhan, Henrik Löeser in Jože Močan.

Z nastopom vseh letošnjih prvakov bodo v nedeljo v Rimu zaključili letošnjo plavalno sezono. Sporod tekmovalja je sledeč: 100, 200, 400 in 1500 m prosto, 100 m hrbtno, 200 m prsno, in štafeta 4x200 m prosto.

Škoda, da so naši plavalci odpotovali v Rim brez posebnega treninga. Mnogo boljše izgleda bi imeli, če bi vedeli vsaj 14 dni prej, da bodo povabljeni. Klub vsemu pa vlada med ljubljanskimi športniki za nastop Branka Žižka veliko zanimanje. Žižek spada med najnadarjenejšie plavalce. Zadnja leta, ko je prebival v Dubrovniku in Beogradu, je vneto treniral, letos pa je spričo mrtve sezone nekoliko popustil. Vendar smemo pričakovati, da bo kljub temu dosegel na dolge proge dobre rezultate.

Pred odhodom v Rim smo vprašali ilirijanske plavalce, kakšne izgleda imajo v štafeti

4x200 m prosto. Upajo, da bodo šli 2, 3 sek. pod 10 minut. Če bodo nastopale klubske štafete, smemo pričakovati, da se bo naša dobro plasirala.

O Branku Žižku smo vedeli doslej le to, da je bil vajen v morski vodi zmagovati. V nedeljo homo videli, kako se bo obnesel v olimpijskem bazenu in kakšna je trenutno njegova forma.

Sportne zanimivosti iz Trsta

Trst v septembru.

Najbolj zanimivi športni dogodek zadnjih dni v Trstu je bilo državno žensko plavalno prvenstvo. Pretečeno soboto, 13. in nedeljo, 14. septembra so se odigravale v krasnem bazenu »Ausonije« ostre borbe, pri katerih je sodelovalo 11 najboljših italijanskih plavalnih klubov. Vreme baš ni bilo ugodno, sijalo je sicer sonce, pihala pa je močna burja; na hladnem zraku so plavalke prezebale, voda pa je bila prav tako mrzla in morje precej razgibano. Kljub temu pa so se vršile na vseh progah lepe borbe, ki so navdušile številno občinstvo. Oba jadranska kluba, Triestina in Fiumana sta imela spet prvo besedo ter sta zasedla večino prvih mest. Poleg teh so sodelovali še klubi: Lazio iz Rima, Trento, Dopolavoro Ansaldo iz Genove, Giordano iz Genove, Napoli, Guf Torino, Juventus iz Torina, Giovinezza iz Napolija ter Guf Roma iz Rima. Tehnične rezultate ste v »Slovenec« že itak objavili. Bili so prav dobri, zlasti rezultati plavalke Triestine. Istočasno s plavalnim se je vršilo tudi državno prvenstvo v skokih v vodo. Tudi v tej disciplini so se tržaški skakalci zelo izkazali ter se jim letos pozna izvrstna šola trenerja Rubinja, ki je odkril letos celo vrsto mladih talentov.

Pričetek nogometnega prvenstva se vedno bolj bliža. Zanimanje med tržaškimi občinstvom je že sedaj izredno, kar pričča velik interes za abonma na igrišču. S kako bogatimi sredstvi razpolagajo prvorazredni italijanski nogometni klubi ravno zaradi velikega zanimanja med občinstvom in s tem zvezanega obiska tekem, kakor ga pri nas nismo nikoli bili vajeni, priča najbolj nazorno razpis abonmaja za vstopnice na igrišče, ki ga je izdala te dni Triestina za sezono 1941-42. Vstopnice I. kategorije — vstop k vsem tekмам s sedežem na osrednji tribuni 300 lir; vstopnica II. kategorije — kot poprej, samo sedež na stranski tribuni 200 lir; vstopnica III. kategorije — prost vstop in stojišče na osrednjem stojišču 100 lir. Abonma se lahko plača v štirih obrokih, ženske in otroci pa imajo poseben popust.

Najboljši strelci na letne golobe so tekmovali v Trstu preteklo soboto in nedeljo na lepem strelišču na Farnetu. Razpisani sta bili dve nagradi, za naše razmere izredno visoki — nagrada sv. Justa v znesku 2000 lir ter nagrada mesta Trsta v znesku 10.000 lir. V tekmi za prvo na-

Uvedba monopolske službe v ljubljanski pokrajini

VIKTOR EMANUEL III.,
po milosti božji in narodni volji
Kralj Italije in Albanije,
Cesar Abesinije

Na podstavi člena 18. zakona z dne 19. januarja 1939-XVII, št. 129,
na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291,

smatrajo za nujno in neogibno potrebno, da se zaradi vojne pooblasti državna monopolska uprava, da prevzame v ljubljanski pokrajini poslovanje glede soli, tobaka, vžgalic, cigaretnega papirja, vžgalnikov in kreslinih kamenčkov, dokler se stalno ne uredi po zgoraj navedenem kr. ukazu.

po zaslusljanju Ministrskega sveta in na predlog Našega ministra državnega tajnika za finance,

smo sklenili in odločamo:
Člen 1. Državna monopolska uprava se pooblašča, da začasno prevzame v ljubljanski pokrajini poslovanje glede soli, tobaka, vžgalic, cigaretnega papirja, vžgalnikov in kreslinih kamenčkov, dokler se to poslovanje ne uredi dokončno po kr. ukazu z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291.

Člen 2. Poslovanje po predjemnem členu bo avtonomno po predpisih, ki jih izda minister za finance.

Člen 3. Ta ukaz stopi v veljavo naslednji dan po objavi v Uradnem listu Kraljevine in se mora predložiti zakonodajnim skupščinam zaradi zakonitve.

Minister predlagatelj je pooblaščen, da predloži zadevni zakonski osnutek.

Odrejamo, da se ta ukaz, opremljen z državnim pečatom, uvrsti v Uradno zbirko zakonov in uredb kraljevine Italije in ukazujemo vsakomur, da se po njem ravna in skrbi za njegovo izvrševanje.

Dano v Rimu dne 19. maja 1941-XIX.

VIKTOR EMANUEL
MUSSOLINI, DI REVEL

Kreposten narod!

Kdo bi v tem času, ko se v velikih bolečinah poraja nov svet, ne mislil na našo bodočnost? Ko pa razmišljamo o naši bodočnosti, na kaj mislimo? Mislimo na sto let, ki so narodu potrebne za življenje, — za srečno življenje. Saj ravno srečno življenje, srečno bodočnost si želimo zagotoviti.

Ali pa na ostajamo pri tem preveč na površini? Ali ne mislimo preveč le na vnanje pogoje srečnega življenja? Pred nekaj dnevi je »Slovenec« na podlagi nove knjige curiškega zdravnika Th. Boveta ugotovil, da gro v novem času smer duhovnega razvoja od fizike k metafiziki, iz nižine v višino, od snovi do vere.

Kako je ta preusmeritev potrebna, kateri pametnik tega ne čuti? Kdo ne opaža z občalovanjem, kako smo zagazili v surovi materializem? In še gazimo v njem naprej. Vedno širše množice zajema materializem. Z mesta in industrijskih krajev prehaja tudi na vas. Zdi se, da se tudi življenje na kmetih vedno bolj materializira. Deloma je to prinesla moderna kultura, ki je vsa materialistična, tehnična, ki je pa postaja tudi kmečko ljudstvo vedno bolj deložno. A česar ta moderna kultura v tem oziru še ni storila, to je storil komunizem. Komunizem je materializem. Duhovne in nadnaravne dobrine so mu neumnost, večnosti ne pozna in ne prizna, nebesa obeta na zemlji. In teh nebes si ljudje vedno bolj želijo. Kdor da več, za tistega so. Neverjetno, kako je ta materializem ubil v ljudeh ves idealizem! Vprašuje se samo po večjih kosih kruha in mesa, po drugem se ne vpraša. Kdor da več, tisti je naš!

Kako tega hučega duha materializma iz ljudi izgnati, to je veliko vprašanje. Lahko ne bo šlo. Ljudstvo je s tem okuzeno in ne bo ga lahko od tga strupa desinficirali.

Sicer pa je že prej, preden je komunistični strup okužil ljudi, moderna kultura šla v tej smeri in oblikovala ljudi v tem pravcu: Bližnja vnanost — notranost je lahko zanemarjena. Zato pri vsem napredku, vsem vnanjem blesku toliko gnilobe v moderni družbi.

V tem je grešila marsikje že družinska vzgoja, ki polagala temelj vsemu Hlovekemu življenju. Ze majhno otroče mora znati lepe poklone delati — »no, napravi poklončake« — strahu božjega, ki je začetek vse modrosti, ga pa ne uče.

V tem je grešila posebno naša šola, ki je otroka usposabljala le za vnanje ugodno življenje, ga seznanjala z vsem tehničnim napredkom; za duhovni boj — ki je vsakemu Hloveku v življenju neizogiben — ga pa ni pripravila in ne usposobila. Zato jih pa v tem boju toliko žalostno podleže.

Ali pa nismo grešili tudi celo mi katehizirani? Ali se nismo vrgli preveč po tej materialistični kulturi, da bi pač ne bili »nazadnjaški«? Ali nismo pri izvenšolski in šolski vzgoji naše matine preveč skrbi in truda obračali na vnanjo uglajenost, tehnično spretnost, na golo »civilizacijsko« našega ljudstva, — notranjo kultiviranost pa prepuščali samo cerkvi, katere vplivu pa se mnogi odtegujejo, da jih kultivirati ne more? — Zato pri vsem vnanjem napredku še toliko surovosti med narodom, pokvarjenosti, izgredov, zločinov in zločincev.

grado na 20 golobov je bil prvi Cioccio Julij iz Trsta z 20 zadetki, drugo nagrado pa si je priboril z 39 zadetki na 40 golobov Rossini Henrik iz Ancone.

Po daljšem razdobju bomo imeli v Trstu v nedeljo, dne 21. septembra spet večjo kolesarsko prireditve — krožno tekmo za pokal Marija Granbassi na težki progi: Svetilnik zmage, Prosek, Nabrežina, Sežana, Barkovlje. Okrog 30 kilometrov dolgo progo, ki ima na odseku Trst-Prosek močno strmino, bodo prevozili tekmovalci petkrat. Pokal je lansko leto daroval tržaški dnevnik »Piccolo« v spomin na padlega junaka Marija Granbassi. Organizacijo ima železničarski Dopolavoro.

S. T. K. Moste. — Pozivajo se igralci I. moštva, da se zglase v nedeljo ob pol 10 na igrišču Mladice zaradi tekme.

Kotnik je prvak Hrvaške na 5000 m s časom 15:40.2. Zmagal je z lahkoto pred Hornikom 16:26.8 in Mihaličem 16:32.2.

Na ruski fronti sta padla dva znana fimska športnika: svetovni smučki prvak Kalle Jalkanen in metalec kopja Kalle Järvinen.

Italijanski plavalci so dosegli na prvenstvu v Milanu sledeče uspehe: 100 m prosto Costa 1:01.8, 200 m prosto Arena 2:21.9, 400 m prosto Signori 5:18.1, 1500 m prosto Schipizza 21:25.2, 100 m hrbtno Bergamo 1:14.8, 200 m prsno Viardo 2:57.4, 3x200 m prosto štafeta Reke 7:59.8.

Oprostitev od plačevanja šolskih taks

Visoki komisar za ljubljansko pokrajino, smatrajo za umestno, da se učencem iz množičnih rodbin olajša obiskovanje šol.

odreja:

Člen 1. Plačila šolskih taks za vpis, za obiskovanje šole in za izpričevala so za šole vseh vrst in stopenj oproščeni učenci, katerih roditelji so imeli sedem ali več otrok.

Člen 2. Polovice taks so oproščeni učenci, katerih roditelji so imeli pet ali šest otrok.

Člen 3. Oprostitev ne velja za repetente.

Člen 4. Ta naredba stopi v veljavo z začetkom šolskega leta 1941-42 in se zato takse, ki so bile plačane za tekoče leto, vrnejo na prošnjo, ki se mora vložiti na nekolikovanem papirju z dokazili vred na ravnateljstvo šole v 15 dneh od objave.

Ljubljana 16. septembra 1941-XIX.

Visoki komisar za ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Imenovanje izrednega komisarja za »Sokola«

Visoki komisar za ljubljansko pokrajino na podstavi svoje naredbe z dne 16. julija 1941-XIX, št. 69, s katero je odredil razpust društva Sokol,

odloča:

Fašist rag. Lodovico Maffei se imenuje za izrednega komisarja za upravljanje in likvidacijo imovine zgoraj omenjenega društva, z nalogo, da ukrene vse, kar je potrebno za vzdrževanje njegovi upravi poverjene imovine, ter da predloži predlog o dokončni namembi preostale čiste imovine.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v »Službenem listu« za ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 11. septembra 1941-XIX.

Visoki komisar za ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Rdeči križ sporoča

Pošto naj dvignejo: Bartol Zlata, Murnikova 25, Dobovišek Mihael, Miklošičeva 22, Drnovšek Rezka, Sv. Petra nasip 9, Gorjanc Marija, Bežigrad 13, Gola Marjan, Preradovičeva 12, Jemec Janko, Via Petrarca 19, Karničnik Josip, Klenovšek Vinko, Koroška 12, Klešnik Mici, Zvezdarska 4, Klub koroških Slovencev (v roke g. dr. Fellacherja), Kranjc Ana, Miklošičeva 22-I, Lasič France, Tyrševa 2, Kurnik Tatjana, Dom Fr. Tavčarja, Macun Marica, Moste, Mazora Anton, Saveljska 13, Milavec Jožica, Smoletova 6, Pečjak Alenka, Penko Josip, Pošta na direkcija, Piskernik dr. Angela, Požar A., vrtnar iz Maribora, Rak Genka, Sešek Marija, Pot v Mestni log 14, Povh Miroslava, Laverjeva 4, Sušteršič Bogomila, Miklošičeva 6, Skufca Karolina, mesarja, Celovška cesta, Vehovec Feliks, šef. fin. kontrole, Weixl Tina, Strossmayerjeva 3, Ziberna Viki, Trgovska akademija, Grčar Tit, Izanska 303.

Gospod Gruden Maks naj se zglaš v tajništvo. Svoječ inž. Eda Premka, rez. kapetana, naj se zglase v tajništvo, istotam naj se oglašijo svojci g. Ivana S., letalskega oficirja.

Razstava gob na živilskem trgu

Ljubljana, 19. septembra.

Po vzoru velikih inozemskih mest je mestni tržni urad pokrenil hvale vredno propagando za čim največjo porabo gob za prehrano. V ta namen je naprosil naša najbolj priznana dva strokovnjaka za gobe, g. Ante Bega in njegovega istoimenega sina, da bosta urejala razstavo gob, ki naj na živilskem trgu ob prodajalcah gob prebivalstvo stalno opozarja, katere gobe so uporabne in katere zdravju škodljive. Omarica z 20 vrst gobami je že danes na zidu semenišča privabljal množice gospodinj in tudi druge prijateljice gob, ki so z velikim zanimanjem ogledovale gobe, čitali njih imena ter si ogledovali njih barve in druge značilnosti, da bodo na svojem prihodnjem izletu nabirali tudi še take gobe, ki si jih doslej niso upali, ker so jih smatrali za strupene ali zdravju škodljive.

Danes je v omarici razstavljenih 21 vrst gob, ki jih lahko najdemo v ljubljanski okolici te dni. Navadnega jurčka ni na razstavi, ker ga itak vsak pozna, pač pa so razstavljene njemu podobne gobe, ki po dobroti in hranilnosti ne zaostajajo dosti za njim. V prvi vrsti imenujemo užitno sirovko, ki jo lahko ločimo od razstavljenih strupene sirovke, ki ima belo mleko, a užitna sirovka mora imeti živo oranžno mleko, kar je vse napisano na listkih pri razstavljenih gobah. Vis to vrsto lahko prištejemo tudi čebularja, prav tako pa tudi ljakarja in turka, saj so vse te gobe prav dobre in okusne, da naj jih nabiralec več prineso na trg. Prav dobre gobe so tudi še zelenkaste kolobarnice, visoki polžar, cigan, lični goban in maslenka. Največ je bilo doslej na trgu rumenih griv ali medvedovih tack oziroma parkeljev, kakor jih v Ljubljani imenujejo, prav tako pa tudi dosti rumenih in rjavih ježkov. Pri grivah ali parkeljcih ali tačkah moramo postriči vršičke, ježke pa moramo

ostrgati pod klobukom nežnih bodic. Posebno se gledalci čudijo velikosti orjaške prašnice, ki tehtta pol kilograma, vendar pa še ni tako velikanška, saj jo dobimo tudi do 9 kg težko. Poleg orjaške prašnice je pa razstavljen tudi mala jajčasta prašnica in pa strupena prašnica, ki je znotraj črna. Tudi užitne, toda manj vredne, so mlade, tudi razstavljen kravjače in peščenke, ki prav sedaj rastejo v okolici v prav velikih množinah. Stare kravjače in peščenke niso užitne. Ker lisičko vsi poznajo, tudi ni razstavljen, pač pa v omarici vidimo lisičko podobno rumenkasto trobento, ki po hranilni vrednosti prekaša lisičko. Posebno zanimiva je pa razstavljen poprova mlečnica, ki lahko nadomestuje poper v gobovih jedeh. Če namreč damo v gobovo jed samo košček poprove mlečnice, nam jedi ni treba več poprati. Razstavljen je pa tudi najbolj strupena goba naših krajev, namreč smrtno nevarni strupeni kukmak, ki naj si ga gospodinje in nabiralci posebno pazljivo ogledajo, da ne bo nesreč. Na trgu ga seveda ni naprodaj, ker tržni organi vestno pazijo, da na ljubljanski trg ne pride nobena neujtina goba.

Razstava gob na ljubljanskem živilskem trgu je sicer samo skromna mala omarica, vendar pa zelo velikega pomena, saj bodo ljudje spoznali mnogo raznovrstnih gob, da si bodo čim laže pomagali skozi današnje težke čase. Razstavljen bodo seveda sproti vse vrste užitnih gob, kakor se bodo pojavile po okoliških gozdovih in tratah ali pa na ljubljanskem živilskem trgu. Ker bodo odslej nabiralke prinašale na trg več vrst užitnih gob, bo tudi več vrstam gob določena najvišja cena po njih hranilni vrednosti in razširjenosti, ker je nekatere lahko nabrati v velikih množinah brez večje zamude, druge pa so spet redkejše.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 20. septembra: Kvatre; Evstahij, mučenec; Agapit, L. papež.
Nedelja, 21. septembra: Matej, apostol in evangelist; Jona, prerok; Pamfil, mučenec.
Lunina sprememba: Mlaj ob 5.38. Herschel napoveduje deževno vreme.

Novi grobovi

† Inženir Hamerla Jan, ravnatelj rudnika Trboveljske premogokopne družbe v Kočevju, je umrl. Kot poseben strokovnjak je svoje sile posvetil službi TPD, kjer je pred nekaj leti postal ravnatelj njenega rudnika v Kočevju. Naj počiva v miru, njegovim svojim izrekamo svoje sožalje.

† V Ljubljani je umrl g. Tomaž Presl, ki ga bodo pokopali v soboto ob pol štirih popoldne iz kapelice sv. Andreja na Zalah. Blag mu spomin! Njegovim žalujočim svojem izrekamo svoje sožalje.

— Italijanščina na Trgovskem učilišču Robida, Trnovska ulica 15. Začetniški tečaj v ponedeljek in četrtek. Telefon 40-48.
— Zavod sv. Stanislava. Solški pouk se začne 5. oktobra. Vodstvo.

— Velika aktivnost sonca. Te dni je opazovati na soncu lepa in razsežna skupina sončnih peg, nedaleč od sončnega ekvatorja. Dolžina te jako raztegnjene skupine meri približno eno oseminko sončnega premera. V sredo, 17. t. m. je bila na sredini sončne ploskve. Zdaj se pomika seveda proti zapadu. Od vzhodne strani pa se na južni polobli prikazuje nova večja pega. Sedanja skupina sončnih peg je po onih od 6. januarja 1940, ki so se videle še po četrtem obratu sonca, največje.

— Topli in hladni val Petek, 19. t. m. je bil vremensko za mnoge neprijeten. Ob jutranjih urah je zavel topli val nad barjansko in ostalo ravnino tako, da se je zelo nizka toplota prejšnjega dne, ko je bilo 5,4°C, že zjutraj dvignila na 10,4°C, torej kar za 5 stopinj. Dnevna toplota pa se nato čez dan ni močno dvigala in je bila opoldne dosežena najvišja toplota 15°C, ko je bil prejšnji dan dosežen dnevni toplotni maksimum 17°C. Za toplim jutranjim valom je podnevi zavel hladnejši val in povzročil, da so se ljudje začeli že stiskati v površnike in celo zimske suknje. Jutro je bilo na Barju brez vsake meglice, bilo pa je precej oblačno. Kratek, po dveh toplih in sončnih dneh se je vreme skisalo, kar je pokazal tudi barometer, ki je začel padati. Ko je bilo v četrtek doseženo najvišje barometrično stanje 773 milimetrov, je v petek barometer že padel za nekaj milimetrov na 768,7 mm. To stanje pa je še vedno tako, ki kaže, da se vreme ne spremeni tako naglo v deževje.

— Naši pianisti prof. Marta Osterc-Valljalo in prof. Silva Krašovec sta pripravili svoj drugi koncert na dveh klavirjih, z izredno izbranim in zanimivim sporedom. Ta koncert se bo vršil v sredo dne 24. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Mali filharmonični dvorani. — Izvajali bodo skladbe Arenskega, Bacha, Busonija in Knorra. Koncert je nadvse skrbno pripravljen, zato vabimo občinstvo k posetu. Vstopnice v Knjigarni Glasbene Matice.

Gostilničar je vložil priziv. Neka lastnica mlekarne, ki je prodajala mleko po 4.50 din (1.71 lir) liter, ko je bila takrat določena cena na 3.50 din (1.33 lire) liter, je bila naposled obsojena na 7 dni zapore in 200 lir denarne kazni, pogojno za eno leto.

— Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobrnska 15 za Enoletni tečaj in ostale oddelke je dnevno. Solško leto prične 22. septembra. Informacije in prospekte daje ravnateljstvo.

Ljubljana

1 Gg. katehete ljubljanskih srednjih, meščanskih in ljudskih šol vabiva, da se udeležijo za pričetek šolskega leta sv. maše, ki jo opravi o soboto, 20. t. m. ob 8 v alovjiviški kapeli previzišni gospod ordinarij. Po sv. maši poklie sv. Duha. — Nadzornika.

1 Pevke in pevci! Za akademsko službo božjo pri oo. frančiškanih je pevska vaja v soboto zvečer ob pol 7 in v nedeljo dopoldne ob 10. — Prihajajte k vjam točno. Novi pevci vabljeni! Pevske vaje so v pevski sobi poleg frančiškanske porte.

1 Opozarjamo na razpis sezonskega abonmaja za Dramo in Opero. Priglasje sprejema Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. — Natančnejši razpis je izšel v vseh časopisih dne 18. t. m. Prijava abonmentov bo: za lanskoletne abonente od petka 19. t. m. dalje do večeri 22. t. m. (tudi v nedeljo dopoldne), za nove abonente od 23. t. j. od torika dalje. Pričetek sezone je predviden v Drami za 27. september, v Operi za 1. oktober. Priglasje sprejemo v veži dramskega gledališča od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

1 Cepljenje v Mestnem domu bo jutrišnjo soboto ob 16.30 zaključilo prvi turnus cepljenja zoper davico po vsej Ljubljani. K temu cepljenju v Mestni dom naj starši ali skrbniki pripeljejo vse one nad 18 mesecev stare otroke, ki še ne hodijo v šolo ter so ta teden cepljenje proti davici zamudili ali sploh še niso cepljeni. Cepljenje proti davici je namreč po odloku Visokega Komisarja strogo obvezno ter bodo prekrški te odredbe kaznovani z globo do 1000 lir. Cepljenja so oproščeni samo tisti, ki so bili že lani vsaj dvakrat cepljeni, in pa oni, ki jih zaradi bolezni oprosti pri cepljenju navzoči uradni zdravnik. Čez 14 dni po prvem cepljenju morajo starši ali oskrbniki v prvem turnusu cepljene otroke pripeljati k drugemu cepljenju, ki bo 30. septembra ob 16.30 v Mestnem domu za 16. septembra tam prvi cepljene otroke. Dne 1. oktobra ob 16.30 bo drugo cepljenje v ljudski šoli za Bežigradom za tiste otroke, ki so bili 17. septembra tam cepljeni. Dne 2. oktobra ob 16.30 bo drugo cepljenje v ljudski šoli v Mostah, dne 3. oktobra ob 16.30 v ljudski šoli na Viču in dne 4. oktobra ob 16.30 spet v Mestnem domu tudi za tiste, ki so bili ta teden prvi cepljeni proti davici. Ljudje naj si datume dobro zapomnijo, prav tako pa tudi kraj cepljenja, da ne bodo iz vsega mesta navajali v Mestni dom.

1 Seznanji davčnih osnov sodavičarjev, trgovin z alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami, trgovin z delikatesami, kavarn in stavbenikov so tudi že razgrnjeni in vratarjevi sobi v pritličju leve hiše magistrata ter zato opozarjamo zainteresirane, naj si jih ogledajo do 2. oktobra.

1 Gobja razstava na trgu. Na prostoru za gozdne sadeže in gobe je bila včeraj prirejena razstava različnih gob po navodilih tržnega urada. Posebna izložba je bila pritrjena na vogal semenišča in gospodinjne so se prav živo zanimale za vse užitne in strupene gobe, ki rastejo v naših gozdovih. Na trgu je bilo mnogo košar medvedjih parkeljev naprodaj, dalje mnogo ježovk, čebularjev in drugih gob. Neki deček je prinesel tudi prav velikega jurčka, ki ga je prodal za 4 lire. Bil je lep in zdrav, jurček namreč. Gospodinjne so za njega barantale in vsaka ga je hotela imeti.

1 Sadni trg brez sliv. V četrtek je bil, kakor javljeno, uveden nov cenik o maksimalnih cenah različnemu sadju brez razlike. Prejšnje dneve je bilo na trgu v izobilju lepih sliv, uvoženih iz Trsta in Gorice po 5 lir kg. Ljudje so se že v sredo hiteli zalagati s slivami, ki so jih nekateri rabili za vkuhanje, drugi pa za sušenje. V četrtek je bilo že manj sliv na prodaj, v petek pa tu in tam kak zabojček. Gospodinjne so v petek dopoldne povsod iskale slive in se gnetle okrog stojnic, kjer so branjevke imele naprodaj še kak kilogram. Cene slivam so sedaj določene na 4 L.

1 Slab ribji trg. Na Jadranu ta teden divja huda burja, zato je lov nemogoč, posledica je, da petkov ribji trg ni imel niti kg morskih rib naprodaj. V trgovini »Riba« je bila naprodaj edino le severnomorska riba, sveži kabljav, ki je podooben polenovki. Bil je po 24 do 26 lir kg. Na trgu pa sploh tudi ni bilo naprodaj sladkovodnih rib, ne ščuk, ne belic in drugih. Raki so sedaj po 1.50 do 3 lire komad. Neki Rakitencan jih je na trgu prodal po 2 liri komad. Žabji kraki, ki jih je bilo nekaj naprodaj, so bili po 0.60 L. krak. Pred dvevi so poskušali na Cerkljanskem jezeru loviti ribe z dolgo in veliko mrežo. Zaradi trave se poskus ni obnesel. Voda v jezeru je sedaj precej visoka. Ko jezero nekoliko upade, bo mogoče tam ribe loviti na sak in trnek.

1 Stenografijo in strojevišje potrebujete v vsakem poklicu, zato obiskujte šestmesečni tečaj na Trgovskem učilišču Robida, Trnovska ul. 15. Začetek v ponedeljek, 22. sept. Telefon 40-48.

1 Mestno zdravniško nedeljsko službo bo opravljal od sobote ob 20 do ponedeljka do 8 zjutraj mestni viš. zdravstv. svetnik dr. Mis Franta, Poljanska cesta 15-II, tel. 52-84.

Radio Ljubljana

Sobota, 20. septembra: 7.30 Poročila v slovenski. 7.45 Operetna glasba. Ob 8 točen čas. — 8.15 Radijska poročila. — 12.30 Radijska poročila v slovenski. — 12.45 Simfonična glasba. — 13 Točen čas in radijska poročila. — 13.15 Poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenski. — 13.17 Radijski orkester pod vodstvom Draga Marija Šijanca: Opera glasba. — 14 Radijska poročila. — 14.15 Simfonični koncert pod vodstvom Transinija. — 14.45 Radijska poročila v slovenski. — 17.15 Nove plošče Cetra. — 19.30 Radijska poročila v slovenski. — 19.45 Lahka glasba. — 20 Točen čas, radijska poročila. — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenski. — 20.30 Opera sezona E. I. A. R. Mascagni: »Priatelj Fric«. — Med odmor ob 21.05 pogovor v slovenski in ob 22 Poročila v slovenski. — 22.45 Poročila v slovenski.

Iz Spodnje Stajerske

Umrla je v mariborski bolnišnici 27letna žena železnicega čuvaja Marija Fajt.

Vsako mora imeti osebno izkaznico. Politični komisar v Mariboru naznanja, da mora od 10. oktobra dalje vsako, ki je nad 14 let star, imeti posebno izkaznico s sliko. Izkaznice izdajajo župani.

Kuharske tečaje prirejajo po raznih krajih Spodnje Stajerske. Tak tečaj je bil od 11. do 13. septembra v Celju, kjer ga je vodila Frida Schöberl. Dva tečaja sta bila tudi v Mariboru, udeleževalo se ju je 100 žensk.

Otroci na deželi. Narodno socialistična »Volkswohlfahrt« je meseca avgusta iz emureškega okraja poslala 51 potrebnih otrok na deželo na oddih, 5 pa jih je poslala v otroška zavetišča. Otroci so bili od doma 4 do 6 tednov, da so bili deležni spremembe hrane in zraka.

Otroci med sabo. V Ločah pri Konjicah so se igrali otroci. Med igro so se sporekli. V jezji je eden pograbil pest nežganega apna in ga zagnal v oči šestletni Genovefi Kovač. Nesrečno dekletce so sicer takoj odpeljali v bolnišnico, toda že med potjo ji je popolnoma izurelo levo oko. V bolnišnici se trudijo, da bi ji ohranili vsaj še desnega, ki je tudi v veliki nevarnosti. Zato starši: Ne puščajte otrok brez nadzorstva!

Poškodbe. V Hindenburgovi ulici v Mariboru je Neža Zagovec iz Radgone padla tako nesrečno s kolesa, da se je precej poškodovala. V žel. delavnici se je pa ponesrečil Peter Horvat. Oba so prepeljali v bolnišnico.

Pooblaščenec za lovstvo pri šefu civ. uprave za Spodnje Stajersko je izdal navodila vsem podrejenim organom, da morajo povečati pokončevanje vran in srak, ki delajo veliko škodo po poljih.

Združitev denarnih zavodov na Spodnjem stajerskem. Šef civilne uprave za Spodnje Stajersko je odredil, da se morajo dne 30. septembra združiti tile denarni zavodi. Mestni in okr. hranilnica v Mariboru se priključijo: občinska hranilnica v Mariboru, Hranilnica dravske banovine, izvemski celjsko podružnico, okrajna hranilnica v Konjicah, občinska hranilnica v Marenbergu, okrajna hranilnica v Slovenski Bistrici in Slovenskem gradu; okrožni posojilnici v Celju se pridružijo: mestna hranilnica v Celju, podružnična hranilnica dravske banovine v Celju in okrajna hranilnica v Rogatcu; Okrožni hranilnici v Ptujju se pridružijo: mestna hranilnica v Ptujju, mestna hranilnica v Ormožu, okrajna hranilnica v Šent Lenartu v Sl. gor.; okrožni hranilnici v Brezicah se priključijo: mestna hranilnica v Brezicah, mestna hranilnica v Krškem, mestna hranilnica v Kočevju; Radgonski hranilnici se priključijo: občinska hranilnica v Ljutomeru ter občinska v Gorenji Radgoni. — Poleg poslovalnic teh zavodov in drugih denarnih zavodov v posameznih krajih kakor tudi poleg rajfajznovk ostaneta do nadaljnjega še Mariborsko hranilno in posojilno društvo ter Bezjakova banka v Mariboru.

95 letnico mariborskega moškega pevskega društva so dne 16. septembra obhajali v Mariboru.

Tri dečke raznesla mina. Preteklo sredo so se trije fantiči iz Pobrežja v Mariboru šli igrati proti Pencilu. V tamkajšnjem gozdu so nabirali želo. Pri tem so nekje staknili vojaško mino, ki je ostala tam od bivše jugoslovanske vojske. To mino so hoteli razstreliti s tem, da so jo začeli metati v hrast. Trikrat so jo vrgli, ne da bi se bila razletela. Nato pa je mina eksplozirala ter vse tri dečke razmesarila. 14 let stari Ivan Rajko iz Pobrežja je dobil tako hude poškodbe, da so mu v bolnišnici takoj odrezali levo nogo nad kolonom. Vendar pa je fantič kmalu nato umrl. Druga dva fantiča sta bila takoj mrta. Eden se piše Mirko Muršec, je 9 let star fantek iz Pobrežja, tretjega fantiča, ki je tudi mrtev, pa niso še prepoznali. Prepeljali so jih k Spodnji Sv. Kungoti.

Iz Srbije

Teroristična akcija v škodo srbskim vojnim ujetnikom. Srbska časniškarska agencija »Rudnik« poroča: »Zaradi sabotažnih dejanj, ki so jih v zadnjem času izvajale komunistične tolpe na železniške proge itd. z rušenjem teh prog in oviranjem poštnega prometa, so se deloma izgubili, deloma pa zelo zakasnilo prevozi poštne pošiljke iz notranjosti Srbije za Belgrad, ki so jih pripravile srbske družine za svoje sorodnike, vojne ujetnike v nemških ujetniških taboriščih. Teroristi torej s svojimi brezumnimi atentati škodijo tudi Srbom, ki so v vojnih taboriščih in težko pričakujejo pošiljk od svojih domačih. Teroristi satorirajo humano delo Srbskega Rdečega križa, ki pod vrhovnim vodstvom Nemškega Rdečega križa skrbi za te ujetnike. Zato je dolžnost vsakega poštenega Srba, da s svojo pomočjo podpira pobijanje in preprečenje teh atentatov.«

Uspešno uničevanje komunističnih družin. Srbsko časopisje poroča, da srbske oborožene oddelke, ki jih pošilja vlada v posamezne kraje, ljudstvo povsod navdušeno sprejema. Povsod so poslani vojaške jedinice tudi takoj stopile v borbo s komunisti ter so jih razpršile ali pa uničile. Nekateri kraji so že popolnoma očiščeni in je v njih zopet vpostavljen red in mir. Casopisje poudarja, da so tudi mnogi rudarski objekti že dobro zavarovani in bodo kmalu pričeli zopet obratovati. V očiščenih krajih sedaj vzpostavljajo tudi železniški promet. Oboroženim vojaškim enicam po zatrtjevanju srbskega časopisja povsod pomagata tudi prebivalstvo ter se jim pridružuje kot prostovoljci. Ko bodo vse kraje očistili komunistov, bo vlada objavila tudi njihova imena.

V Mladenovcu skrajšana policijska ura. Po zadnji naredbi so v Mladenovcu skrajšali policijsko uro ter so sedaj ljudje na ulicah lahko samo od pete ure zjutraj do osme ure zvečer. Zaradi pregleda prebivalstva se morajo ob določeni uri javiti na občini tudi vsi moški.

V vsem posavskem okraju je okrajni glavar prepovedal vožnjo s kolesi. Do te prepovedi je prišlo zato, ker so koles posluževali odmetniki. Posebne begunske doklade. Razen rednih občinskih doklad je občina v Mladenovcu uvedla tudi posebne begunske doklade. Vsak kraj naj skrbi za svojo prehrano. Okrajno glavarstvo v Knaževcu je zaplenilo 200 hlebec kruha, ki so jih nakupili v tem mestu peki iz Svrljiga, ter jih je prodalo po uradno določeni ceni domačinom. Nacionalni četniki uničili dve komunistični tolpi na Rudniku. »Novo Vremec« poroča, da so

Lekarne

14očno službo imajo lekarne: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Murr Mayer R., Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Našla se je ženska torbica iz blaga z manjšo vsoto denarja. Dobi se pri Majcen Ani, Jegličeva 10, IX. stopn. IV. nadst.

komunistične tolpe že dalje časa napadale in ogradile prebivalstvo v rudniškem okraju. Ker so posamezne vasi precej oddaljene od prometnih krajev, so odmetniki lahko nemoteno vdrl v občinske domove in požgali ves arhiv, od ljudi pa pobirali denar. Ko so to opazili četniki, so z orožjem nastopili proti njim ter so v borbi uničili dve komunistični družini. Četniki so nastopili proti komunistom tudi v Arandjelovcu, kjer skupno a srbsko vojsko pade pred sabo komunistične oddelke. Borbe se razvijajo v smeri planinskega venca Bukulja-Kosmaj-Rudnik.

Iz Hrvatske

Vsi nepismeni Hrvati in Hrvatice se morajo v šestih letih naučiti pisati in štati. »Narodne Novine« objavljajo zakonsko naredbo o pospejevanju pismenosti in prirejanju tečajev za nepismene. Po tej naredbi se morajo vsi Hrvati in Hrvatice, ki ne znajo štati in pisati, v šestih letih naučiti tako pisanja, kakor čitanja. Zanje bo hrvatska vlada prirejala povsod tečaje, ki jih bodo morali obiskovati.

Premoženje Narodnega invalidskega sklada prešlo v državne roke. Objavljena je zakonska odredba, po kateri je vse premoženje narodnega invalidskega sklada prešlo v last neodvisne države Hrvatske.

Štirikrat na teden enotna hrana po zagrebških gostilnah in domačih gospodinjstvih. Zaradi racioniranja vseh živil, bodo morale zagrebške gostilne namesto enkrat na teden od sedaj pripravljati po štirikrat na teden samo eno vrsto jedi. Ista naredba velja tudi za domača gospodinjstva.

Zagrebski župan odputoval v Nemčijo. Zagrebški župan Verner je odputoval na obisk v Monakovo. Razen Monakovega si bo ogledal še tudi več drugih nemških mest.

Bodoči veliki Zagreb. Vsa zagrebška predmestja mislijo priključiti zagrebški občini, tako da bo hrvatska prestolnica štela 300.000 prebivalcev.

Prihod novih žrtev četnikov v Zagreb. V Zagreb je te dni prispelo novih 200 otrok, ki so jih pripeljali v prestolnico iz krajev, ki so jih ogradili odmetniki.

Ustavljen železniški promet. Hrvatsko prometno ministrstvo sporoča, da je ustavljen železniški promet med postajama Doboj in Maglaj.

Novo naglo potovalno sodišče na Hrvaškem. Pravosodni minister je podpisal odlok, s katerim je imenoval člane novega naglega potovalnega sodišča, ki je pristojno za celo državno področje. Predsednik sodišča dr. Marjan Belčič, namestnik državnega tožilca v Derventi. Znamke Hrvatskega Rdečega križa. Dne 12. oktobra t. l. pridejo v promet prve znamke Hrvatskega Rdečega križa.

Šola za narodno zaščito v Zagrebu je prevzela država.

Ponovna omejitve nočnega prometa v Zagrebu. Zaradi zadnjih dogodkov v Zagrebu, s katerimi so neprijatelji sedanje Hrvatske hoteli zavreti obnavljeno delo Neodvisne države Hrvatske, je do nadaljnjega odredbe dovoljeno gibanje po zagrebških ulicah samo od 5 zjutraj do 21 zvečer. V zvezi s temi dogodki je policija zaprla več sumljivih elementov in jih podvrkla zaslužni kazni.

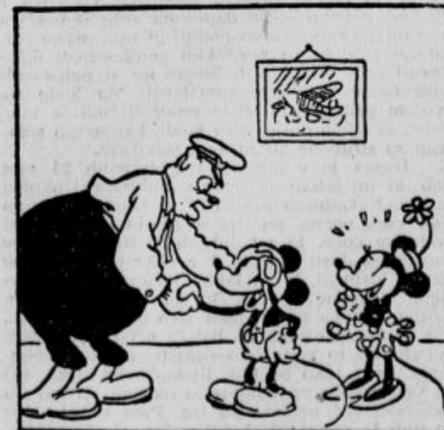
Misek POŠTNI PILOT

Stražniki so pričakovali Svetožrca in Štrclja. Komaj sta pristala, so ju že prijeli, vklelili v debele verige in ju porinili v policijski avto. Verige so zvenketale, ko so ju gnali, in zares sta bila že na pogled ko dva prava razbojnika.

»Zdaj sem vendarle prišel k tebi, draga moja Miška.« je dejal Misek. »In prignal sem s seboj svoja dva najhujša sovražnika, ki ju ne bo nikoli več na spregled.«

General Kihovec je osebno čestital Mišku in mu izročil visoko odlikovanje ter nagrado 10.000 lir.

»Mišek,« mu je govoril, »tvoje hrabro dejanje bo zapisano v zgodovini letalstva z zlatimi črkami. Bog s teboj moj mali pa veliki junak!« »Na svidenje, gospod general,« je dejal Mišek. In ker ni našel od ginjenja drugih besed, je še dodal: »In ... in ... lepo se zahvalim!«

KULTURNI OBZORNIK

Ciril Pregelj: Za mlada grla (IV. del)

Zadnja leta se je pri nas močno dvignilo zanimanje za mladinsko zbornico delovanje. Nemalo je k temu pripomogel seveda pojav »Trboveljskega slavčka« pod dirigentom Šuligojem, ki je v pretekli desetletni dobi z ljubeznivo polnim delom pripeljal zbor mladih grl do take izvajalske popolnosti, da je v mednarodni kritiki dosegel vrhunec in prvo mesio v izvajanju sodobne zbornice glasbe. Cisto naravno je bilo, da je ta zbor vzpodbudil delo že obstoječih mladinskih zborov; ustanovljeni pa so bili tudi novi. Končno smo dobili celo armado organiziranih pevčkov, ki so tekmovali med seboj. Med temi se je prav lepo številno že močno približevalo nivoju »Trboveljskega slavčka«. Prirejati so začeli samostojne koncerte in gostovanja in zbirati za svoje programe vedno tehnično težje in muzikalno vrednejše skladbe. V tem živahnem zanimanju in delu ter stremjenju po čim lepšem in čim bolj kvalitetnem reproduktivnem nivoju je seveda močno narasla tudi mladinska zbornica literatura. Poleg Adamiča, ki je prav za prav bil v začetku nekak prvi in najpoglavnejši pobornik v sodobni mladinski literaturi, je za njim zajela mlada skupina iz omenjenih pevcev tudi druge naše stvarjalce; tako imamo danes mnogo prav dobrih in lepših zbornih skladb, imamo pa tudi odn. imeli smo še več zborov, ki so stalno povpraševali po novih, še ne izdanih rokopisnih delih. Zato se je C. Pregelj odločil, da zbere vsa najkvalitativnejša dela in jih izda. V samozaložbi je izšel četrti del zbirke, ki vsebuje mladinsko zbornica dela a capella in s spremljevanjem klavirja. Za zbirko so prispevali svoja dela Vesilij Mirk, Slavko Osterc, Karol Pahor, Makso Pirnik in Ciril Pregelj. Izdajatelj je razporedil pesmi v tri dele: umetne pesmi, ponarodele in narodne. Ciril Pregelj je priobčil sedem svojih umetnih, ki so pisane za triglasni zbor in vse prav dobro poetizirane. Prva pesem »Marija je po polju šla« je posvečena še takrat živečemu skladatelju Ostercu. Nadaljnje pesmi so še »Ptička iz Jutrovega«, kakor prva, tudi ta na narodno besedilo, dalje »Večerna«, posvečena Maksu Pirniku, »Kum Jarneko«, na županičovo besedilo, »Oslinček in petelinček« (Kettejevo besedilo), »Pomlad« (D. Gorinšek, posvečena »Trboveljskemu slavčku«) in »Slovenska zemlja« (m. Elizabeta). Osterc je prispeval dve pesmi: »Biba leze« (Danilo Gorinšek) ter dobro poznano »Štuparama« (Danilo Gorinšek). Obe skladbi sta pisani za triglasni zbor. Odkljuje obe deli humor in pristnost podživiljne vsebine, ki jo je Osterc mojstrsko utelesil v ti deli. Grajeni sta v linearnem smislu, dosegel pa je skladatelj v hromatičnem oziru res tisto otroško igravost in vedro razgibanost, naivnost in pristnost otrokove miselnosti; k temu seveda pripomore tudi ritmika, ki je najbolj zanimiva v prvi skladbi. Karol Pahor je priobčil »Polžjo suito« (Polžek in »stolovja«, Polžek se zbudi, Polžek-čarodej, Polžja hišica) in »Pravijo«. Prva je komponirana na besedilo Karla Siroka, druga I. Grudna. Obe sta dobri skladbi, zanimiva je zlasti »Pravijo«, kjer se skladatelj spušča v prav posrečeno imitacijo zbadljivih naglasov, kakršne poznamo z deželo med otroci iz različnih vasi. Pirnikova »Volk in jagnje« (Lafontaine) se giblje nekako v slogu pripovedne pesmi in vsebuje prav močne dramatske napete učinke. Skladba je prav dobro grajena, melodija se giblje v dolgih, jasno zaključenih frazah. Pirnik prav dobro pozna zborni stavek. Ponarodele pesmi »Večerna« (napev iz Podravja), »Prememba« (po B. Ipavcu), »O šotarju in čuku« (s Pohorja) je priredil za zbor s spremljevanjem klavirja V. Mirk. C. Pregelj pa je priredil ljudske pesmi: »Jutranje« po nap. iz Trnovelj, »Kukavca« (po nap. z Vranskega); že poznano ljudsko »Osamljeno doni zvonček« je priobčil v dveh priredbah: za solo in zbor ter za zbor sam. Dalje so še ljudske »Kdo živi veselo?«, »Srečali smo mravljo«, »O kornji« in »Splavarska« (iz Mozirja po prired. Deva).

Zbirka obsega štiri in dvajset prav dobrih mladinskih zborov in predstavlja prav zanimiv in kvaliteten doprinos k naši mladinski zbornici literaturi. S tega vidika jo lahko prav toplo priporočamo. V njej je dovolj gradiva, ki ga lahko izbirajo tudi nekoliko šibkejši zbori. Sil.

»Vrtec« leto 72, št. 1

Začenja se šolsko leto po naših ljudskih šolah in izšel je Vrtec, da pozdravi svoje otroke, svoje cvetlice, ki začno cveteti jeseni in dozore poleti. Ze dvaindesetdeseto leto nastopa letos Vrtec s to številko, pač zgovoren dokaz, da spada ta list že v lepo in dobro slovensko tradicijo, še boljše — v tradicijo slovenske družine.

Ta številka je dobila novo naslovno stran, ki jo je naslikal Maksim Gaspari, ki je napravil tudi vinjeto naših otrok kot rožic v Vrtecu. Nato pa se

vrste pesmice in povestice, poučni članki in pomenki na koncu ter dopis otrok samih. Uvodno povest oz. letno bo letos pisal znani pisatelj vojnih in domovinskih povesti Ivan Matičič, z naslovom: Morje je prebrodil. V današnji številki nas je pisatelj kot turist povedel v Zasade in nam na originalen način predstavil kraj in ljudi svojih povesti. Kako lepo in vzneseno je prikazal celotno slovensko zemljo in še posebej malo notranjsko vas, da je za del vreden branja tudi odraslemu, ki bo vesel nazornega opisa in lepega jezika, pa tudi toplote domovinske ljubezni in ljubezni do otroka. Kakor kaže, bomo v prihodnjih nadaljevanjih spremljali usodo Tinča in Tonca v Hrčevju. Povest bo ilustriral Gaspari. — Jože Krivec, ki redno piše v Vrtec svoja mladostna doživlja, je to pot napisal Spomin na birmo, kjer pa ni toliko spomina na birmo, kakor se ponavadi bere ob takih sestavkih, temveč spomin na roj čebel, ki jih je takrat ob birmi dobil od botra v dar. Ljubezen do čebelic in njih brečanja je s tem mladostnim spominom, sveže napisanim, stopila v ospredje in jo posreduje mladim prijateljem. Ilustriral v Kraljevi maniri A. Znidaršič. — Ivan Kmet je napisal novo varianto na gasilske brzgalne in smešne dogodke krog njih, kar je v naši literaturi že precej znan motiv. Sedaj so se slavno uveljavili tudi Srobotarji in njihov župan Uhan, krivi pa so gasilske blamaže šolski otroci, ki so iz brzgalne pobrali vijake in je zato v najbolj odločujočem momentu odpovedala. Zivahno pripovedovanje je ilustriral Godec. — Stari Vrčev znanec Langerholz je opisal čudaka Boštjana Frčina, originala, ki je hodil nekoč v okolici Škofje Loke in zvonil, zvonil: binga bonga bonga bonga... Zvonjenje mu je bilo vse, pa je umrl ravno takrat, ko so jemali za »svetovno vojno zvonove, da so mu kot zadnjemu zvonili. Tako mu je Langerholz postavil spomenik. Ilustriral Sajovic. To je leposlovna proza te številke Vrca. Pesmi pa so objavili: Mirko Kunčič: Ples metuljčkov, ki bi se dal tudi komponirati za lep ritmični ples; Fr. Sever: Stara pesem, ob začetku sole. An-

Iz Goriške pokrajine

Vsem naročnikom in bralcem »Slovenca«

Prihodnji teden bomo našemu časopisu priložili položnice, s katerimi nakazite naročnino za »Slovenčev koledar! Naučite se položnice izpolnjevati, da ne bo zmed. Na vsaki položnici bomo mi sami označili, da je to za nakazilo »Slovenčevega koledarja«, torej porabite položnice, ki jih boste v našem časopisu prejeli prihodnji teden le za nakazilo naročnine za »Slovenčev koledar«, ki je 11 lir. Koledar naj vsakdo naroči vnaprej, da bomo vedeli določiti število naklade.

Koledar bo obsegal čez 200 strani tako velikega formata, kakor je polovica »Slovenca« (23,5 x 30,5 cm). Vsebinsko koledarja bo bogata; v njem bodo notranje politični, zunanje politični, gospodarski pregled, številni koristni članki za našega kmeta, delavca, številne tabele, ki so koristne v gospodarstvu, gospodinjstvu itd. Poleg vsega bo v koledarju lepa povest, številni drugi zabavni, razvedrilni, leposlovni spisi. Koledar bo gotovo najzanimivejša letošnja slovenska knjiga in zato naj narači vsak bralec naših časopisov. — Kdor bo naročil koledar, bo dobil v dar lepe domače jaslance, delo akademskega kiparja Goršeta. Z jaslacimi bo prejel številne pastirce, ovčke, sv. Tri kralje, tako, da bodo te jaslice res pravo središče naših družin o Božiču.

Naročite »Slovenčev koledar« takoj, ko prejmete položnico! Na odlašajte niti dneva, da ne bo prepozno!

Knjige »Slovenčeve« knjižnice bodo obsegale ca 200 strani, formata 14x20 cm. Knjige bodo z živo vezane, ovitke kartonski z lepimi naslovnimi ilustracijami. — Knjige bodo lahko v okras vsaki knjižnici. — Naročite se takoj na vseh 24 knjig »Slovenčeve« knjižnice z dopisnico na upravo »Slovenca«, Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Zbor Marijinih družb, Dne 11. in 12. sept. je bil na Sv. gori vsakoletni zbor Marijinih družb iz Julijske Krajine. Nad 2000 družbenice iz vseh krajev dežele se je zbralo, da so beneški Materi zahvalilo za dobroto, se ji priporočijo za zaščito in se opogumijo za bodoče delo. Z družbenicami je priromalo tudi 52 duhovnih voditeljev Marijinih družb.

Vrabcé so dobile svojega dušnega pastirja. Vrabčé, razsežna duhovnja visoko v vipavskih gričih, je bila dlje časa brez stalnega duhovnika. Upravljali so jo kar štirje sosedni gospodje. V sredo, 3. sept. pa je prišel na Vrabče naš novi župni upravitelj g. Bogomil Berce, novomašnik

ton Debeljak: Ščinkavec, ki kaže veliko jezikovnih posebnosti in tehnike, ter stritarjansko predstavi tega lepega ptiča. Griša Koritnik je prispeval lepo deklamovanko Naši mladi, v kateri predstavlja pet otrok in njihovo bodočnost. Jože Velkavrh pa je zložil lep nauk V spominsko knjigo, ki bo gotovo še velikokrat zapisana komu v spomin na prenašanje težkih dni. Kunčič zaključuje s pesmijo Moj ljubi. Taka je poezija.

V rubriki Pouk in zabava je Kristina Hafnerjeva napisala zabavno pravljico o Hišici v čevlju, ki jo je lepo ilustrirala Marija Vogelnikova. Pripovedka je postavljena tako, da jo bodo zlasti najmlajši lahko brali, se bo nadaljevala ter je eno najlepših čtiv v tej številki. Kvedrov sestavek Ptice selivke se poslavljajo je poučen članek, kakršnih bi morda bilo potrebnih v listu še več. Milan Skrbinek piše o zlati mladostni dobi ter o svojih otroških »gledaliških predstavah« ter s tem buji v malčkih ljubezen do teatra.

Naša pošta odgovarja pismom malčkov, zadnja stran pa je posvečena rebusom in ugankam ter nosi lep naslov Skrite stizee

Taka je prva številka otroškega časopisa, ki ga vsem priporočamo. Stane letno 20 lir (ekupna naročnina) oz. 25 lir za posameznike. Urejuje Fr. Ločniškar. Izdaja ga Slomškova družba v Ljubljani.

Istočasno pa izhaja tudi Lučka, nekak nadaljevalec Angelčka, ki je postala verski list za mladino, in jo izdaja Ljudska tiskarna, urejuje pa P. Krizostom Sekovanič. Katehet Pivek je napisal uvodno besede Z veselim srcem na delo! Nato sledi zgodba na ljube Matere Marije. P. Krizostom je napisal pesem Angelska glavica, kar je glavica vsakega otroka. K. S. Antič pa zgodbo o Punkci iz voska. Zgodba v slikah je Lenkino maščevanje. Ažmanov in A. G. sta napisala še dve pobožni pesmi. Albina Zakrajšek priobčuje zgodbo o ministru Tončku. Smešnice v Veselem kotičku. Pesmica v slovo rajnim otrokom ter navodilo za pobožne vaje zaključujejo to prvo številko Lučke, ki velja letno 5 lir, pa prisije vsak mesec najmlajšim.

Zahtevajte povsod naš list!

iz Dornberga. Pri kapelici na Vrabčah je bil slovesno sprejet, tam so ga čakali farani v velikem številu. Kapelica je bila lepo okrašena, čez cesto je bil napet mogočen slavalok. Navzoče je bilo zlasti mnogo mladine, v imenu katere je dolega duhovnega voditelja pozdravila deklica Faganel z originalno deklamacijo, ki jo je zložil domačin g. Janez Suša. Od kapelice se je razvil sprevod v cerkev na Tabor, kjer je novi upravitelj maševal za faro. V njegovem spremstvu je bilo več duhovnikov, med njimi vipavski dekan g. Breitenberger in dornberški dekan g. Godnič ter vsi štirje bivši upravitelji. Dekan Breitenberger je v ljubeznivem in duhovitem nagovoru predstavil faranom novega gospoda, Upamo in želimo, da bi naš novi dušni pastir bil zadovoljen z nami in bi ostal dolgo pri nas.

Svetogorska vzpenjača. Žična železnica, ki vozi na Sv. goro, je v nedeljo, 7. in na praznik 8. septembra prepeljala v obeh smereh 5900 oseb.

Iz Trsta

Smrt znanega slikarja. V Trstu je umrl akademski slikar Giovanni Zangrando, eden najstarejših in najbolj znanih tržaških umetnikov. Rojen je bil l. 1886. V Trstu ter je študiral slikarstvo na akademijah v Benetkah in v Monakovem. Potem se je vrnil v Trst, kjer je odprl slikarsko šolo, ki si je kmalu pridobila velik sloves. Za časa svetovne vojne se je nahajal v Italiji, kjer je delal v raznih mestih, po vojni pa se je vrnil spet v Trst, kjer je bival do svoje smrti. Kot slikarski umetnik se je jako vsestransko udejstvoval — slikal je v olju, pastelu, akvarelu, delal je freske ter slovel tudi kot izvrsten dekorater. Več znanih tržaških lokalov, zlasti kavarn je v letih pred svetovno vojno opremil s svojim umetniškim znanjem in okusom. V Trstu je priredil vsako leto uspele razstave svojih del, velikokrat se je z uspehom udeležil velikih razstavnih mednarodnih prireditev.

V Galleria Trieste razstavlja slikar Karel Cherubini iz Ankone svoja umetniška dela. Cherubini je znan italijanski slikar, ki je že z velikim uspehom razstavljal na beneških Biennialih. Zadnja leta se je udeleževal v Parizu, od koder je poloval v Spanijo, kjer je z uspehom razstavljal. Iz Spanije se je šele nedavno povrnil ter je sedanja razstava v Trstu ena izmed prvih po njegovem povratku v Italijo.

70 letni jubilej tržaškega obrtnika. Fotografski obrtnik Karel Braulin v Trstu je te dni slavil jubilej, ki je rez izreden: 70 letnico izvrševanja svojega samostojnega poklica. Starček je sedaj star 83 let. Kot mlad dečko je začel v Trstu prvi s fotografskim ateljejem, sprva na skromen način, kmalu pa ga je povzdignil v najbolj znano podjet-

je. Seveda so mu poznejša leta prinesla hudo konkurenco, posel je vedno bolj nazadoval in končno čisto opešal, kljub temu pa ga Braulin še naprej izvršuje.

Zanimiv natečaj je svoječasno razpisalo vodstvo kino-gledališča Filodrammatico, v katerem nastopa znana Ceehelinova humoristična gledališka družina za komedije v tržaškem dialektu. Natečaj je bil te dni zaključen ter je bilo vpslovanih nič manj kot 27 del, od katerih so nekatera res izvrstna. Tri najboljša dela so dobila denarne nagrade.

Gledališče Politeama Rosseti je odprlo svoja vrata v četrti 18 t. m. z vabljivim artističnim sporedom. V gledališki dvorani prirejajo varietetske, plesne in filmske predstave. Sedaj nastopa baletna skupina Tamara, ki šteje 15 plesalk. »Trio Edison« — akrobatska skupina svetovnega slovesa in »Trio atlantico«. Tudi nekaj drugih kinogledališč, ki so bila v poletni sezoni zaprta, je spet prišlo s predstavami. Zaprto pa je sedaj poletno kino gledališče na tržaškem gradu, ki je dajalo predstave pod milim nebom.

Lep uspeh domače operete. Dopolavoro »Guido Presel« je naštudiral in uprizoril v gledališču Politeama Rosseti uspešno opereto »La dama velata«. Avtorja sta tržaška domačina. Libreto je sestavil Gian Gimi, uglašil pa ga je Elizabetta Claudii. Opereta, ki je bila izvrstno naštudirana in zasadena z dobrimi močmi, je dosegla velik uspeh ter so jo morali že nekajkrat ponoviti.

Začetek operne sezone v Trstu. Dne 2. oktobra se bo odprla jesenska sezona v opernem gledališču Verdi v Trstu. Operni ansambl, ki bo nastopal v jesenski sezoni, ima pripravljena štiri operna dela. Otvoritvena predstava bo Verdijev »Otelo«, na programu pa so še opere »Piccolo Marat« Petra Mascagnija, »Fedora« Umberta Giordana in »Campiello« Hermana Wolf-Ferrarija.

Mestni otroški vrtec (v Trstu se imenujejo »materinske šole«) bodo odprli 6. oktobra. V vrtec se sprejemajo otroci v starosti od 3. do dovršenega 6. leta. Tržaško mesto ima številne take ustanove, v katerih se vzorno skrbi za otroke. Poselne važnosti so te ustanove sedaj, ko je toliko mater zaposlenih.

Gledališki muzej v Trstu se odpre 21. septembra. Muzej se nahaja v poslopiju gledališča Verdi na Piazza Verdi št. 1 v mednadstropju ter bo odprt ob nedeljah od 10. do 13. ure. Vstop je brezplačen. Gledališki muzej v Trstu ima zelo bogate zbirke.

Iz Gorenjske

Vodja koroškega gasilstva v Radovljici. Dne 12. septembra je prišel v Radovljico vodja koroškega gasilstva iz Celovca (Gaufuerwehrführer) Kohl ogledat si okrožno gasilsko vodstvo v Radovljici. K službenemu pogovoru se je zgledilo 41 gasilskih vodij in njihovih namestnikov. Gasilski vodja je govoril na nalogah gasilstva ter o tem, kako naj se gorenjsko gasilstvo prilagodi gasilskim določilom, katere veljajo na Nemškem.

Tečaj za pomočnice gospodinjstvom svetovalkam je bil v Celovcu. Udeležile so se ga mlade kmetice, katere naj postanejo pomočnice gospodinjstvom svetovalkam, katere naj nastopijo svojo službo v krajih, ki so se vrnil k Nemčiji. Govoril je vodja deželnega štaba dr. Santner ter duša tečaja učiteljica Flatnitzer. Tečaj je priredila deželna kmetička zveza koroška ob sodelovanju deželne kmetijske šole v Celovcu ter ob sodelovanju okrožnih kmetov iz St. Vida in Velikova.

Posvet vojne zimske pomoči v Velikovu je sklical okrožno pooblaščenec Moravčnik. Obravnavali so skrb za matere in otroke pozimi.

Ostra kazen. Dne 18. septembra leta 1939 je 50 let stari delavec Lovrenc Talman v gostilni Jožef Tribelnik v Tresji vasi na Koroškem pripovedoval, kaj govori tuja radijska postaja. Za to je zvedelo orožništvo, ki ga je prišlo. Orožnikom se je izgovarjal, češ da je to slišal od zidarja Oberwaldnerja. Zdej so prišli tudi tega. Celovško sodišče je zdej oba sodilo. Talmana je obsojilo na 18 mesecev ječe, drugega pa na eno leto stroge ječe.

Kaznovan tat. Pomožni delavec Poljak Anton Quzik je služil pri kmetu Francu Koglerju v vasi Gradišče v občini Mali Šentvid na Koroškem. Domačemu hlapcu Ernestu Straniku je izmaknil letos 8. julija 64 mark. Zato ga je celovško sodišče te dni obsojilo na štiri mesece hude ječe.

Iz Novega mesta

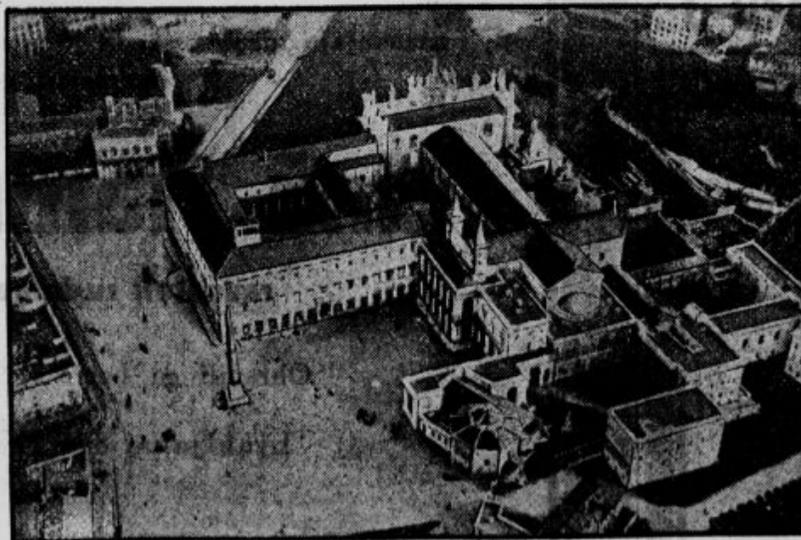
Okoličani so za cerkveni koncert pokazali več zanimanja. V ponedeljski številki »Slovenskega doma« smo poročali o cerkvenem koncertu, ki se je vršil v petek zvečer, za katerega so Novomeščani pokazali razmeroma malo zanimanja. Bolj razveseljiva je bila ponovitev koncerta v nedeljo popoldne. Takrat so okoličani dobro napolnili cerkev in s tem dokazali, da ima tudi preprost človek dosti zanimanja za kulturne prireditve, marsikdaj celo več kakor tisti, ki se sicer radi potrkajo po prsih, češ, mi smo pa kulturni ljudje.

Boguslav Kuczyński: 22

RIM

Stanovanja se razprostirajo ob pločnikih. Vsa so obrnjena na ulico. V vsakem vidiš stlačene nepostlane postelje, ljudje leže napol pokriti z odejo, na mizah stoji »fiasco«, dveliterske trebušaste steklenice z rdečim vinom. Povsod sede pred hišami napol goli otroci, tu ali tam se stekajo na ulico tudi kanalske cevi iz zidov, smrde in napolnjujejo z vlago zrak. Tu je Via Panico, je Vicolo di S. Altesio, je Via di Monte Giordano, Via degli Orsini, same nekoč zelo razpette ulice. Tu je trg z uro, ki je dala tudi ime trgu. Ura ima srce v osi kazalcev, nad sabo pa ima Marijo, slikano modro, ter rožnate barve Jezusa v naročju.

Tu na Via del Governo Vecchio je vse polno popravljalnic in izdelovalnic starih podob. Stopim v eno izmed teh starinaric. Strašno je uboga, da preseneča. Uboštvo širi svoje zobe po golih stenah. Na mizi leži nekaj desetk brezvrednih slik. Na eni je španska baletka: prezirljiv pogled in kretanja, ki hoče reči, da po naši smrti lahko pride tudi potopl Nekdo, ki se mi zdi kot Maupassant sedi na podobni malo niže kot v loži in gleda navzgor v baletko z spolzkimi očmi pohotneža in tudi kretena. — Malo dalje je nekdo napackal dečka, ki igra na pištal, in je pač mislil, da je ustvaril v slikarstvu epoho. Lok in strelo je vkomponiral slikar v podobno, rdečo čepico je dal dečku in rdeč pas okrog ledij, v globini je dodal dve deklici s tenkimi nogami in upadlimi prsi, videti je bilo, da je prvotno narisal tudi psa, večjega od dečka in deklic, pa ga je pozneje zamazal. — Zraven je oljnata slika nage ženske, pravi zmazek, nepoznanje proporcij ter naravnost neživiljenjska priljubljenost posameznih udov, rok, nog. Zraven je portret mondenke, okrog nje vaze z ro-

Rim: Lateranska bazilika

žami, z rokami, polnimi hrepenenja in melanholije. Potem so tri slike treh deklet, tre modelov, ki so jih slikali trije slikarji in vzbujajo mnogo sočutja. Dekleta in slikarji.

Na sredi delavnice se igra otrok. Iz kovčega vleče pornografske karte in se igra. Zraven sedi starka in pije čaj iz pločevinaste skodelice, potem pa se je strašno in tragično zazrla predse. Glavo je odprla na roko, noge položila na pru-

čico. Da preživlja sebe in tega otroka, zato nesrečno popravlja tukaj ponesrečene slikarske plodove.

Čuden ljudje žive na Campo Marzio. Živé na ulicah, kamor so prenesli ves svoj imetek, jedo tukaj, pijejo in spijo pri odgrnjenih vratih. Veliko število otrok razgraja po ulicah, kakor na Trastevere in v okrajih za Vatikanom. Krčma, v katero vstopim, je taka kot so vse

druge. Na izvesku ima napis »Terza categoria«, zraven pa napis z roko »Sabato trippa«. Tako se imenujejo popularni »vampiri« v rimskem dialektu. Na neki drugi krčmi je napisano, da se dobe v četrtak »Gnocci«, a v petek »cecce«.

»Kako živite?« vprašam lastnika krčme. »Bene!«, odgovarja. »Se magna, se beve, se ride.«

V oštariji govore o življenju. »Življenje je veselo,« je reklo dekle, sedeče na klopi.

»Življenje je težko,« je nasprotovala neka ženska, sedeča pod steno.

»La vita non vale na'cica«, je zaključil pogovor možki pri bufetu.

Prihajajo delavci, čepice in hlače imajo zamazane z apnom. Naroče kuhana jajca, prigrizujejo kruh in ga zalivajo z vinom. Človek popije pol litra, potem še pol in nato še četrtinko. Nato letajo seveda ven v mestni pisoir. In tam je dobil toliko opevani lovor tretjo funkcijo: poleg tega, da služi za pesniške vence in za kuhinjsko začimbo, tudi razkužuje zrak ter velja za »Lotta contro le mosche«. Dekleta sede pod obokom širokih vrat sredi kupa lovorjevega zelenja in pripravljajo to razkužilo, kakor da bi se dele v gaju in pripravljale vence za velik praznik.

Madonna del Parto je zaščitnica plodnosti in porodnic. Je postavljena v zlati vzdolžni pri vhodu v cerkev. Zelo je dolga, močna, lase ima ovite okrog glave. Božji sin stoji z eno nogo na njenih kolenih, z drugo se opira na steno. K njej nosijo ljudje vse, kar se izdeluje na Via del Pellegrino. Tam visi polno srebrnih src, zlatih uric, tisoče prstanov in zaponk, zapestnice, verižic, vojnih odlikovanj obenem s trakovi. Tudi predmeti, ki prinašajo srečo, potem korale, zlata lestvica, model človeške noge, model tanka iz štirinajstega leta, največ pa je ur, tudi slabših starih, žepnih.

Dolarske hijene

27

»Zadnji čas je, da pokličesh Mortona. Saj se moraš z njim zgovoriti o opozarja stric Paddy. Palmer dvigne glavo. V njegovih očeh bere stric Paddy trmo, ki je sicer pri Grillu ni bil navajen.

»Tako, ti meni, naj ga jaz pokličem!« spravi trmasto in jezno iz sebe Palmer. Vstane, stopi k oknu in gleda čez vrta na veso.

Vse njegove misli so ves čas strnjene na eno samo dejstvo: S Harleyem Mortonom pride tudi Gizela. Gizela je Grillova zaročenka, torej »njegova«. Na tej zaroki sloni vsa zveza med Mortonovim in Grillovim podjetjem. Če ne bo razdrta zaroka zopet obnovljena, se bo Harley Morton vnovič umaknil. V tem primeru se bo zrušilo vse, kar je rešila njegova predrzna igra. Prav zaradi tega je začel oklevati in ne ve več, ali naj prizna Gizeli vso resnico. Za to se je namreč že odločil. Sedaj ga pa mučijo dvomi: Kaj bo storila Gizela, če bo zvedela resnico? Mogoče bo v kratkih nepremišljenih trenutkih podrla vse in povzročila nov polom.

Stric Paddy ogleduje svojega nečaka in zašuden odkimava z glavo. Stopi k Palmerju, položi mu roko na ramo in pravi odločno:

»Jonny, Jonny, pa si se res čisto spremenil!« Palmer se zdrzne, prestrašen pogleda strica. Sam Bog ve, kaj misli stric Paddy s temi besedami.

»Toda stric Paddy, saj vendar veš...«

»Da, da, seveda vem... pa... kljub temu ne vem!«

Tako postane stric Paddy včasih kljub svoji dobrosrčnosti kar neznošen.

»Nekaj je čisto drugačnega na tebi, Jonny! Veš, včasih se mi zdiš še prav takšen kot si bil prej, kot te poznam od mladih nog. Ampak

to je samo včasih. Tako v splošnem si se mi pa čudno odtujil.«

»Pozabljaš, stric Paddy, da se dolgo nisva videla!« ugovarja Palmer, ki se je pri tem že ugriznil v ustnice, saj nima niti pojma, kdaj sta se Grill in stric Paddy zadnjič videla.

»Ze mogoče, že mogoče!« godrnja stric Paddy, prime Palmerja za rame in ga potegne k sebi. Dalj časa mu zvedavo gleda v oči in v obraz: »Povej, no, Jonny, čisto odkrito!« Stricu Paddyju gre beseda težko z jezika. Nerodno mu je začet: »Povej mi no, če te ni morda vsa ta strašna zadeva preveč potrla. Veš, tako, da ti v glavi... no, da, saj razumeš, če nisi morda zaradi duševnih naporov še sedaj sem in tja malo zmeden?« Stric Paddy jeclja še nekaj naprej, jezen sam nase, da ne najde primernih besed, ki bi bile čim manj žaljive.

Palmer hoče v prvem trenutku vzrožiti, vendar se obvlada, skomigne z rameni in čez nekaj časa zamišljeno spravi iz sebe: »Tako hudo pač ne bo, stric! Res, ni se ti treba bati. Veš, res pa je, da je moj spomin zadnje dni strašno popustil.«

»Vidiš, vidiš, Jonny,« nadaljuje stric Paddy ves srečen, »veš, mene je to takoj vznemirilo. Kar čutil sem, da si postal drugačen človek. Končno, saj popolnoma razumem. Saj te je morala že samo razdrta zaroka silno pretresti. Potem pa še vse drugo. Kar oprusti mi. Kot tvoj stari stric imam že pravico, da govorim odkrito s teboj. Veš, včeraj zvečer sva se tudi s Charleyem menila o tem...«

Stric Paddy sicer zapazi, kako se zdrzne Palmer, ki postane še bolj pozoren. Toda stric Paddy si tega ne zna razlagati. Zato hitro govori naprej: »Da, da, s starim Charleyem sem govoril. Vidiš, in Charley te je že kot otroka zibal na kolenih. In tudi Charley je ves obupan nad teboj!«

»Toda, zakaj vendar, stric! Res ne razumem, kaj bi...«

»Saj to je tisto. Tudi midva ne razumeva!« mu skoči stric v besedo. »Vidiš, stari Charley mi je marsikaj povedal. Na primer, kako si zadnje dneve čisto spremenjen. Prej nisi mogel trpeti cigaret. Same cigare si kadil... Kar nenadoma, od enega do drugega dne pa si postal strasten kadilec cigaret. Za cigare se še zmešiš ne.«

Palmer stisne zobe. Kar čuti, kako mu udarja rdečica v lica. Za zlomka, take malenkosti človeka izdajajo!

»Ne morem razumeti,« sliši Palmer strica in zdi se mu, da prihaja njegov glas nekje od daleč, res, ne morem razumeti, da bi žganje človeka lahko tako strašno spremenilo. In to v tako kratkem času, v osem in štiridesetih urah. Charley se mi je pritožil, da si mu prej vedno voščil lahko noč. Tudi nisi nikdar pustil, da bi šel Charley kasneje k počitku kot ti. Vedno si odšel šele potem v spalnico, ko je bil Charley že v svoji... Snoči pa je bilo prav obratno...«

»Toda stric, razumi vendar!« ga ustavi ves obupan Palmer. »Upoštevaj, da razburjenje zadnjih dni, ves nemir in ves obup vendar ne more brez vsakega sledu iti mimo mene, pa naj bi imel železne živce. Sedaj pa počneš tako, kakor, da ne bi bil tvoj nečak Jonny!«

Kar nehotje je to ušlo Palmerju, katerega je podzavestno prevzela igralška strast že toliko, da je hotel izzivati. Stric Paddy ga nekaj časa mirno gleda, nato pa pravi premišljeno in počasi:

»Da, da, Jonny, če ne bi bilo to tako neverjetno in še bolj nemogoče, potem bi človek v resnici lahko mislil, da si nekdo drugi, ki je le pravemu Jonnyju hudo, hudo podoben, ampak...« Nejevoljen zmaje stric Paddy z glavo, ko vidi, kako je Palmer jezno nagubančil čelo. »Charley je včeraj že nekaj takega pripovedoval, pa sem mu seveda neumnost izbil iz glave.«

Palmerja je strah, da ne bo mogel več

vzdržati. Živci so mu prenapeti, vsi čuti do skrajnosti pozorni. Niti deset ur spanja, ki si ga je privoščil zadnje noč, mu ni pomagalo. Z jezno in odklanjajočo kretnjo se umakne za pisalno mizo in gleda molče predse. Saj si ne upa odpreti ust, ves v strahu, da bo po barvi glasu stric Paddy vendar le uganil, da ni pravi. Stric ga nekaj časa gleda, večkrat odkima z glavo in končno pravi pomirljivo: »Pusti vendar, Jonny! Kaj boš razžaljen zaradi tega, saj nisem tako mislil... Vsaka stvar zahteva svoj čas. Le počakaj, kmalu boš vse to prebolel in boš zopet stari!«

Palmer se oddahne, ker vidi, da je ta tako kočljivi razgovor že končan. Da bi odvrnil strica, začne sam govoriti o Mortonu. »To, kar si prej dejal, ima seveda svoj prav. Lahko bi sam poklical Mortona, ali ga celo obiskal. Toda meni se zdi, da to ne bi bilo prav... Prav v sedanjem položaju mu moram dokazati, da se lahko vzdržim sam in da ne potrebujem nobene pomoči.«

»Njegovo pomoč pa vendar...«

»Je že res... toda, zakaj naj bi to priznal. Do jutri ali do pojutrišnjem bom že vzdržal. Western banka sedaj ne sme prodati mojih delnic, saj glede tega nismo dogovorili niti odpovednega rokala.«

Vse se v Palmerju upira misli, da bi stopil v stik z Mortonom. On sam dobro sluti, da je jedro njegovega odpora prav za prav v strahu pred prvim srečanjem z Gizelo. Če le more, skuša to neprijetno misel pregnati.

»Če te morda motim, lahko grem!« pravi stric Paddy nekoliko užaljeno, ker Palmer zopet molči.

Palmer odkima: »Ne, ne, stric! Toda pomisli, koliko stvari moram premisliti!« Nasmehne se pri misli, da se v vseh trenutkih, kadar mu gre kaj navzkriž, vedno spominja Ellene Counter. Prav za prav je pričakoval, da bo novo osebno tajnico našel že zjutraj v delovni sobi.

Frutta e milioni a Merano Sadje in milijoni v Meranu

L'autunno a Merano ha richiamato irresistibili non soltanto per i raccolti lussureggianti di frutta, ma anche per la Sagra dei Milioni messi in premi. ~ Nel Gran Premio di Merano, che è la più ricca corsa di cavalli italiana, verranno disputati premi per un milione. ~ La Lotteria di Merano che è collegata col Gran Premio, distribuirà, con estrazione a sorte fra tutti i possessori di biglietti, premi per circa 5 milioni. ~ Partecipa anche tu a questa doppia festa della Natura e della fortuna. Con 12 lire puoi diventare milionario, acquistando un biglietto della Lotteria di Merano. Ma acquistalo oggi stesso, perchè la vendita si chiude **improrogabilmente il 28 settembre**

Jesen v Meranu te privlači z nepremagljivo silo ne samo zaradi preobilne trgatve raznega sadja, ampak tudi zaradi slavlja milijonov, vloženi v premijah. ~ Pri Veliki Nagradi Merana, ki je najbogatejša italijanska konjska dirka, bo šlo za milijonsko premijo. ~ Meranska loterija, ki je združena z Veliko Nagrado, bo razdelila z žrebom med vse lastnike srečk za približno 5 milij. premij. ~ Udeleži se tudi ti tega dvojnega praznika narave in sreče! Z 12 lirami lahko postaneš milijonar, če kupiš srečko Meranske loterije. Toda kupi jo že takoj danes, ker bo prodaja zaključena neodložljivo **28. septembra.**

Inserirajte v „Slovincu“!

Naš srčno ljubljeni

Tomaž Presl

nas je danes za vedno zapustil.

Pogreb bo v soboto, dne 20. septembra ob pol štirih popoldne z žal, kapele sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana - Trst, dne 18. septembra 1941.

Žalujoči ostali.

Mali oglasi

Službe

Dobe:

Daktilografkinjo

spesobno, z dobrim znanjem italijanske, iščemo za stalno službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 345 — 11.272. (b)

Mehaničarja

za različne pisalne stroje (tipe), izvežbanega, zmožnega italijanske — iščemo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod št. 456 — 11.272. (b)

Zastopnika

za Ljubljano in pokrajino, verziranega v prodaji pisalnih in računskih strojev, z dobrim poznanjem stroje, iščemo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 678 — 11.274. (b)

Mizarskega pomočnika

za furnirsko delo sprejemem. Nastop takoj. Ventrini Ludvik, Uršičev stradon 50, Ljubljana.

Kupimo

Kupujem

vse vrste cunj, sivljske, krojaške odrezke, vreče po najvišjih cenah. Alojz Grabena, Vošnjakova ulica št. 4, telefon 84-26.

Suhe gobe

prodaja po najvišji ceni v trgovini Čuček, Sv. Petra cesta 13, tel. 31-85. (f)

Suhe gobe

prejšnje in jesenske rasti kupi po najvišjih cenah

V. H. Rohrmann,

Sv. Petra nasip 27, telefon 29-15. (k)

Sveže gobe

in lističke za vlaganje kupuje večje količine trgovina Čuček, Sv. Petra c. št. 13. (k)

Pohištvo

Elegantno spalnico

iz orehove korenine ugodno prodaja pohištvo Rožman, Podolnica, Horjul.

Prodamo

»Negnil«

proti enilobi krompirja itd. Pol kg zadostuje za 1500 kg. Velja 18.50 ltr. Trgovci znaten popust! Inž. Prezelj, Ljubljana, Wolfova 2, tel. 34-73.

Sicilijansko vino

15%, novo, nudi po 4.60 ltr vagonске dobave, vsaka žel. postaja v Ljublj. pokrajini. Dobava direktna, Ivan Skrlj, Logatec.

Razno

Monograme za robce

in perilo, gumbe, gumbnice, entel, ašur, predtisk izvršimo takoj. Tamburiranje oblek, vezanje perila.

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union

Antične dragocenosti

preproge, slike itd. Vam zanesljivo prodaja v komisiji prodaji »Umetnost, Kolođvorska ulica št. 30, Ljubljana. (f)

Kupujte pri naših

Inserentih

Legna da ardere faggio e rovere

acquistiamo forti quantitativi pagamento contro apertura credito bancario. Indirizzare offerte: SEGHERIA DURBIANO — RIVOLI (Torino)

Bukova in hrastova drva

kupujemo v velikih količinah. Plačila po odprtem bančnem kreditu. Ponudbe naslovite na: SEGHERIA DURBIANO — RIVOLI (Torino)

Naročite „Slovenčev koledar“!

oltre 100 anni di fama
slavit že nad 100 let

Sekvester, upravni svet, ravnateljstvo in uradništvo Trboveljske premogokopne družbe

naznanjajo tužno vest, da je umrl njihov dolgoletni zvesti sodelavec, gospod

inž. Hamrla Jan

ravnatelj rudnika v Kočevju

Ohranili ga bomo v častnem spominu.

Ljubljana, dne 19. septembra 1941.